

БҰЙРЫҚ
2025 жылғы 02 қыркүйек
Шымкент қаласы

ПРИКАЗ
№168-п/к
город Шымкент

**Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында
құқық бұзушылықтың, қылмыстың,
жыныстық тәрбие мен жыныстық тиіспеушіліктің,
ерте жүктілік, өзіне-өзі қол жұмсау,
нашақорлықтың, қаңғыбастық,
тұрмыстық зорлық зомбылықтың,
бала еңбегін қанау, кибербуллингтің
алдын алу туралы**

ҚР «Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қауының алдын алу туралы» Заңы және оқушылар арасында қылмыс пен құқық бұзушылықтың қылмыстың, қаңғыбастықтың, панасыздықтың, кәмелетке толмағандар арасындағы жыныстық тәрбие, ерте жүктілік, өз-өзіне қол жұмсау, нашақорлық, бала еңбегін қанаудың, діни экстремизм мен терроризмнің, тұрмыстық зорлық – зомбылықтың, кибербуллингтің алдын алу және қауіпсіздік шараларын жандандыру мақсатында, ҚР үкіметінің №748 қаулысы, ҚР Оқу-ағарту министрінің №506 бұйрығы және зорлық – зомбылыққа, буллингке, кибербуллингке ұшыраған немесе оған куә болған кәмелетке толмағандарды ерте анықтау және оларға көмек көрсету әдістемесі және ҚР Оқу-ағарту министрінің 26.05.2025ж күнгі №123 бұйрығының 2-ші қосымшасын орындау мақсатында,
БҰЙЫРАМЫН:

1. Мектепішілік «Құқық бұзушылықтың алдын алу» бойынша тәрбие бағытын жандандыру мақсатында жылдық жоспар түзіліп, бекітілсін.

2. Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқық бұзушылықтың қылмыстың, қаңғыбастықтың, панасыздықтың, бала еңбегін қанаудың, балаларға қатысты зорлық – зомбылықтың алдын алу және қауіпсіздік шараларды жоспарға сәйкес орындалуын қадағалау директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Д.Асанова мен А.Оразбаеваға жүктелсін.

3. Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқық бұзушылықтың қылмыстың, қаңғыбастықтың, панасыздықтың, бала еңбегін қанаудың, балаларға қатысты зорлық – зомбылықтың, кәмелетке толмағандарға қатысты жыныстық қатынастың, өз –өзіне қол жұмсаудың, нашақорлыққа және есірткі бизнесіне қарсы

күресу максатында сауалнамалар алу және тренинг өткізу психолог-медиатор Г.Мырзабекова мен Н.Есқараеваға жүктелсін.

4. Ата –аналар жиналысында кәмелетке толмағандар арасында құқық бұзушылықтың, қылмыстың, қаңғыбастықтың, панасыздықтың, бала еңбегін қанаудың, балаларға қатысты зорлық –зомбылықтың, кәмелетке толмағандарға қатысты жыныстық қатынастың, өз –өзіне қол жұмсаудың, діни экстремизм мен терроризмге, адам саудасына, нашақорлықтың алдын алу туралы түсіндірме жұмыстарын жүргізуді І-ІІ сынып жетекшілеріне жүктеймін.

5. Оқушылар арасында баланың бойынан бір қауіпті сезгенде немесе күнделікті мінезінен ауытқушылық байқалған жағдайда сынып жетекшісі жедел түрде мектеп әкімшілігін немесе мектеп психологтарын хабардар етуге міндетті екені ескертілсін.

6. Сыныптағы кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқықбұзушылық орын алған жағдайда сынып жетекші алгоритмді басышылыққа ала отырып мектеп әкімшілігін хабардар етуге міндетті екенін ескертемін.

7. Осы бұйрықтың орындалуын қадағалаушы тұлғалардың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Д.Асанова мен А.Оразбаеваға жүктеймін.

№15 мектеп-лицей директоры Ж.Таржанова

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

күні

қолы

қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Н. Есқараева
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Г. Мырзабеков
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Т. Абрамова
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Р. Мышкетова
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Р. А. Камышкова
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Д. А. Асанова
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

02.09.25
күні

қолы

Р. У. Бекзатова
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым:

2.09.25
күні

қолы

Беккен Б.
қолтаңбаның толық мәні

Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>Туре</u> қолы	<u>Д. Мурашев</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>Ал</u> қолы	<u>С. Рахимова</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>Асар</u> қолы	<u>Сарсекунова А.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>А</u> қолы	<u>Теманов К.В.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>АА</u> қолы	<u>Жокалева М.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>Альф</u> қолы	<u>Маманова М.М.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Зинрова М.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Маманова Д.Д.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Тимуреева С.Ю.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Емиратова А.М.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>2.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Шоңқотсан Ж.Д.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Мерманов Д.А.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Маматбаев А.Б.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Маманов И.А.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Самғолбаев Т.Ж.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Сарп М.М.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Турп Ж.А.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Абуба Т.О.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Таймуратова Т.М.</u> қолтаңбаның толық мәні
Бұйрықпен таныстым: <u>02.09</u> күні	<u>АВ</u> қолы	<u>Исабекова Г.Т.</u> қолтаңбаның толық мәні

Қолы Аманжол Аманжол Н. Н.
қолтаңбаның толық мәні

 қолы Қолтапаның толық мәні

ҚОЛЫ _____
ҚОЛЫ _____

Қолтаңбаның толық мәні
Қолтаңбаның толық мәні

ҚОЛЫ ҚОЛТАНБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ
О. Ормова-Зинкина
ҚОЛТАНБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

ОРЗ қолы, О. Рыськова қолтаңбаның толық мәні

ҚОЛЫ ҚОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ
ҚОЛЫ ҚОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

Қолы

Қолы _____ Қолтаңбаның толық мәні _____
 Қолы _____ Қолтаңбаның толық мәні _____

Қолы З. Мұхамедова.
қолы қолтаңбаның толық мәні

КОЛЫ
КОЛТАНБАСЫНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

КОЛЫ
КОЛТАНБАСЫНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

ҚОЛЫ С. Мешерякова
ҚОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

ҚОЛЫ	ҚОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ
------	------------------------

қолы қолтаңбаның толық мәні

қолы қолтаңбаның толық мәні

ҚОЛЫ ҚОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

қолы _____ колтаңбаның толық мәні _____

ҚОЛЫ ҚОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

қолы _____ қолтаңбаның толық мәні _____

ҚОЛЫ қолтаңбаның толық мәні

ҚОЛЫ КОЛТАҢБАНЫҢ ТОЛЫҚ МӘНІ

Д.И.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицейі 2025-2026 оқу жылына арналған Құқықбұзушылықтың алдын алу бойынша іс-шара жоспары

№	Іс-шаралар атауы	Аяқталу нысаны	Жауапты орындаушылар	Орындалу мерзімдері
	Кәмелеттік жасқа толмаған жасөспірімдер арасында түнгі уақытта заңды өкілінсіз жүрмеуін, түнгі клубтарда және басқа да ойын-сауық орындарында есірткінің және күшті эсер ететін заттардың заңсыз айналымының алдын алу бойынша оқушылар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Жоспарға сәйкес
	Білім беру ұйымдарында құқыққа қарсы іс-әрекеттерге бейім білім алушыларды анықтау, оның ішінде өмірдегі жағдайға теріс эсер ететін көшбасшыларды ерекше назарға алып, оларды «Тәуекел» тобына есепке қою, бақылауға алу	Тізімін алу.	Д.Асанова А.Оразбаева Г.Мырзабекова Н.Ескараева	Жыл бойы
	Кәмелетке толмағандармен оларға қатысты жасалған қылмыстардың алдын-алу мақсатында жасөспірімдерді, оның ішінде құқықбұзушылыққа бейім және девиантты мінез-құлқы бар балаларды кеңінен қамтитын қосымша білім беру және мәдени спорттық іс-шаралар кешенін календарлық жоспарлар бойынша ұйымдастыру және өткізу	Қосымша білім беру және мәдени спорттық іс-шараларға тарту, тізімін алу.	Д.Асанова А.Оразбаева Сынып жетекшілер	Қыркүйек айының 1 аптасы
	Білім беру ұйымдарында құқықтық тәрбие беру мақсатында 5-11 сыныптардағы білім алушылар арасында	Тізім, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева	Қыркүйек айының

«Жас заңгер» клубтар/ үйірмесін ұйымдастыру, сыныптан тыс жұмыстар (экскурсия, эссе конкурстары, дебаттар, олимпиада, іскерлік ойындар, дәрістер, әңгімелесулер, фильмдерді талқылау) өткізу			1 аптасы
Өмірлік қиын жағдайдағы отбасыларын ондағы тәрбиеленіп жатқан балаларға әлеуметтік-құқықтық, медициналық көмек көрсетуді анықтау және ұйымдастыру мақсатында құрылған мобильдік топтардың 2025 жылға арналған жұмыс кестесін (тоқсандық) құру, жұмысты жандандыру.	Тізімін алу, кесте құру, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева А.Сүлейменова Сынып жетекшілер	Қыркүйек айының аптасы
Кәмелетке толмағандар арасында құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында 5-7, 8-10 сыныптың оқушы қыздарымен психологиялық әңгімелер, тренингтер өткізу	Әңгімелер, тренинг өткізу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева	Қазан айының аптасы
Құқықбұзушылықтың алдын-алу (буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, есірткі пайдалану және т.б., сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер) бойынша тиісті уәкілетті органдардың оның ішінде құқық қорғау органдарының өкілдерімен бірлесіп шаралар өткізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу кездесу ұйымдастыру. Тақырыпқа байланысты тележобалар мен деректі фильмдерді талқылау, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қазан айының аптасы
Түнгі мезгілде жасөспірімдердің заңсыз өкілінсіз жүруін және ойын-сауық орындарында болуын, оларға спирттік ішімдіктер мен темекі өнімдерін сату деректерін анықтау және жол бермеуге бағытталған және қараусыз қалған қауіпті нысандарды, ғимараттарды анықтау барысында рейдтік іс-шараларды жүргізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, рейдтік іс-шаралар өткізу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек Мобильді топ мүшелері	Қазан айының 3 аптасы
Кәмелетке толмағандар арасында ерте жүктіліктің алдын-алу және сауаттылығын арттыру мақсатында қыз балалар мен ер балаларға жыныстық, тұрмыстық	Зорлық-зомбылықтың алдын-алу, кездесу ұйымдастыру.	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қазан айының 3 аптасы

	зорлық-зомбылықтың алдын алуда мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп құқықтық сағат, кездесулер өткізу.	Тақырыпқа байланысты тележобалар мен деректі фильмдерді талқылау, анықтама		
	30 қазан - Алкогольмен күрес күні «Нашақорлыққа, алкоголизмге, темекі шегуге жол жоқ!»	Дөнгелек үстел, тренинг, танымдық сабақ, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қазан айының 4 аптасы
	«Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» алдын алу шарасы сынып сағаттарында ақпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена, медиа сауаттылықты дамыту, тиісті мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп пікірталастар, кездесулер өткізу.	Пікірталас, кездесу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қараша айының 1 аптасы
	Кәмелетке толмағандар арасында ерте жүктіліктің алдын-алу және сауаттылығын арттыру мақсатында қыз балалар мен ер балаларға жыныстық, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алуда мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп құқықтық сағат, кездесулер өткізу.	Зорлық-зомбылықтың алдын-алу, кездесу ұйымдастыру. Тақырыпқа байланысты тележобалар мен деректі фильмдерді талқылау, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қараша айының 3 аптасы
	Құқықтық сағат 1. Полиция қызметкерлерінің 8-11 сынып оқушыларымен кездесуі. 2. «Балалар мен жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу – басты міндет» 1-11 сыныптар	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, кездесу ұйымдастыру. Тақырыпқа байланысты тележобаларды талқылау, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қараша айының 4 аптасы
	Жасөспірімдер арасындағы қылмыстың алдын-алу мақсатында жедел аухалды ескере отырып, «Жасөспірім және Заң», «Отбасы»,	Қылмыстың алдын-алу, акциялар өткізу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Желтоқсан айының аптасы

	«Әр бала- назарда» атты акциялар өткізу			
	Білім беру ұйымдарында құқық қорғау органдары қызметкерлерінің қатысуымен құқықтық тақырыпта дәрістер, әңгімелесулер, деректі фильмдер көрсету, танымдық сағаттар өткізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, дәрістер, әңгімелесулер, деректі фильмдер, танымдық сағаттар өткізу. Тақырыпқа байланысты бейнероликтер көрсету, талқылау, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Желтоқсан айының 3 аптасы
	«Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» алдын алу шарасы сынып сағаттарында ақпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена, медиа сауаттылықты дамыту, тиісті мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп пікірталастар, кездесулер өткізу.	Кибербуллингтің алдын алу, пікірталас, кездесу ұйымдастыру, Тақырыпқа сай бейнероликтер көрсету, талқылау, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Желтоқсан айының 3 аптасы
	Кәмелеттік жасқа толмаған жасөспірімдер арасында түнгі уақытта заңды өкілінсіз жүрмеуін, түнгі клубтарда және басқа да ойын-сауық орындарында есірткінің және күшті эсер ететін заттардың заңсыз айналымының алдын алу бойынша оқушылар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Желтоқсан айының 4 аптасы
	Түнгі мезгілде жасөспірімдердің заңсыз өкілінсіз жүруін және ойын-сауық орындарында болуын, оларға спирттік ішімдіктер мен темекі өнімдерін сату деректерін анықтау және жол бермеуге бағытталған және қараусыз қалған қауіпті нысандарды, ғимараттарды анықтау барысында рейдтік іс-шараларды жүргізу	Рейдтік іс-шаралар өткізу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек Мобильдік топ мүшелері	Желтоқсан айының 4 аптасы
	Түнгі мезгілде жасөспірімдердің заңсыз өкілінсіз жүруін және ойын-сауық орындарында болуын, оларға спирттік ішімдіктер мен темекі өнімдерін сату деректерін анықтау	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, рейдтік іс-шаралар өткізу	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Қаңтар айының 4 аптасы

	және жол бермеуге бағытталған рейдтік іс-шараларды жүргізу		Мобильді топ мүшелері	
	Құқықбұзушылықтың алдын-алу (<i>буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, есірткі пайдалану және т.б., сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер</i>) бойынша тиісті уәкілетті органдардың оның ішінде құқық қорғау органдарының өкілдерімен бірлесіп шаралар өткізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, тренинг, дөңгелек үстел, кездесу т.б. ұйымдастыру, анықтама,	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Ақпан айының 1 аптасы
	Жасөспірімдер арасындағы қылмыстың алдын-алу мақсатында жедел аухалды ескере отырып, «Жасөспірім және Заң», «Отбасы», «Әр бала назарда» атты акциялар өткізу	Қылмыстың алдын-алу, акциялар өткізу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Ақпан айының 2 аптасы
	Кәмелеттік жасқа толмаған жасөспірімдер арасында түнгі уақытта заңды өкілінсіз жүрмеуін, түнгі клубтарда және басқа да ойын-сауық орындарында есірткінің және күшті эсер ететін заттардың заңсыз айналымының алдын алу бойынша оқушылар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Ақпан айының аптасы
	«Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» алдын алу шарасы сынып сағаттарында ақпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена, медиа сауаттылықты дамыту, тиісті мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп пікірталастар, кездесулер өткізу.	Пікірталас, кездесу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Ақпан айының аптасы
	Кәмелетке толмағандар арасында ерте жүктіліктің алдын-алу және сауаттылығын арттыру мақсатында қыз балалар мен ер балаларға жыныстық, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алуда мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп құқықтық сағат, кездесулер өткізу.	Зорлық-зомбылықтың алдын-алу, кездесу ұйымдастыру. Тақырыпқа байланысты тележобалар мен деректі фильмдерді талқылау, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Ж.Толепберген Н.Сейітбек	Ақпан айының 4 аптасы

«Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» алдын алу шарасы сынып сағаттарында акпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена, медиа сауаттылықты дамыту, тиісті мүдделі мемлекеттік орган мамандарымен бірлесіп пікірталастар, кездесулер өткізу.	Кибербуллингтің алдын алу, пікірталас, кездесу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Наурыз айының аптасы
Құқықбұзушылықтың алдын-алу (буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, есірткі пайдалану және т.б., сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер) бойынша тиісті уәкілетті органдардың оның ішінде құқық қорғау органдарының өкілдерімен бірлесіп шаралар өткізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, тренинг, дөңгелек үстел, кездесу т.б., анықтама,	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Наурыз айының 4 аптасы
Түнгі мезгілде жасөспірімдердің заңсыз өкілінсіз жүруін және ойын-сауық орындарында болуын, оларға спирттік ішімдіктер мен темекі өнімдерін сату деректерін анықтау және жол бермеуге бағытталған рейдтік іс-шараларды жүргізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, рейдтік іс-шаралар өткізу, анықтама	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек Мобильді топ мүшелері	Сәуір айының 3 аптасы
Құқықбұзушылықтың алдын-алу (буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, есірткі пайдалану және т.б., сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер) бойынша тиісті уәкілетті органдардың оның ішінде құқық қорғау органдарының өкілдерімен бірлесіп шаралар өткізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, тренинг, дөңгелек үстел, кездесу т.б., анықтама,	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Сәуір айының 4 аптасы
Кәмелеттік жасқа толмаған жасөспірімдер арасында түнгі уақытта заңды өкілінсіз жүрмеуін, түнгі клубтарда және басқа да ойын-сауық орындарында есірткінің және күшті эсер ететін заттардың заңсыз айналымының алдын алу бойынша оқушылар арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу	Құқықбұзушылықтың алдын-алу, профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру	Д.Асанова А.Оразбаева Н.Сейітбек	Мамыр айының 1 аптасы

ДТЖЖ орынбасары

 Д.Асанова

**№15 Д.И.Менделеев атындағы мектеп –лицейінде 8-11 сыныптар
арасында «Құқықбұзушылықтың алдын алу» тақырыбында өткен
жиналыстың
Х а т т а м а с ы**

Өткен орны: акт зал

Өткен уақыты: 2.09.2025 ж.

Қатысқандар:

Мектеп директоры Ж.Саржанова

ДТЖЖО Д.Асанова

Мектеп инспекторы Н.Сейітбек

8-11 сынып оқушылары.

Күн тәртібінде:

1. Мектептің ішкі тәртіп ережесімен таныстыру және ондағы оқушылардың құқықтары мен міндеттері

2. Әр түрлі мәселелер

Тыңдалды:

02.09.2025ж күні мектептің акт залында 8-11 сынып оқушыларына жиналыс болып өтті. Жиналысты мектеп директоры Ж.Саржанова ашып, оқушыларды жаңа оқу жылымен құттықтады. Жаңа оқу жылында жаңа оймен, жаңа сезіммен келген оқушылар былтырғы еркеліктерін тастап ойға-ой, ақылға-ақыл қосып келді деген ойдамын. Біз биылғы мектептің ішкі тәртіп ережесімен таныстыру мақсатында сендерді жинап отырмыз. Жалпы мектептің ішкі тәртіп ережесі орта білім беру мекемелерінде қолданылатын барлық нормативтік құжаттарды негізге ала отырып және мектеп жарғысының негізінде дайындалатын құжат түрі. Мұнда мектепке қатысы бар барлық тұлғалардың құқығы мен міндеттерін айқындап беретін құжат. Сонымен бірге оқушылардың да құқықтары мен міндеттері жазылған.

Білім алушылар мен тәрбиеленушілердің құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі

Оқушылардың құқықтары:

- Қазақстан Республикасы азаматтарының, Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың қабылдау талаптарына сәйкес білім беру ұйымдарын және білім алу нысандарын таңдауға құқығы бар.
- ҚР БҒМ 25.05.2021ж №235 бұйрығында көрсетілген мектепке және мектеп ауласына әкелуге тыйым салынған, оларды пайдаланылуы шектелген нәрселер мен заттарды әкелуге қатаң тыйым салынады;

- Орта білім беру ұйымдарында білім алушылар білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген, міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды сақтауға міндетті.

- Мектеп оқушылары кешкі сағат 22.00-ден бастап қоғамдық орындарда заңды өкілдерсіз (ата-анасыз) жүруге тыйым салынады;

- Білім алушылар мен тәрбиеленушілер мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес білімді, шеберлікті, практикалық дағдылар мен біліктілікті меңгеруге, ішкі тәртіп ережелерін сақтауға, білім беру ұйымының жарғысында және білім беру қызметтерінің көрсету туралы шартта көзделген басқа да талаптарды орындауға міндетті.

- Мектептің әр бір оқушысы сабаққа кешікпей келуге, кезекші мұғалімнің, сынып жетекшінің, мейірбикенің рұқсатынсыз сабақтан шықпау және үзіліс кезінде мектеп ауласынан шықпауға міндетті.

- Оқуға және басқа да сабақтарға саналы түрде қарау, оқу орнында тәртіп сақтауға, дәлелді себептерсіз сабақтан қалмауға міндетті;

- Мектептің мүлкіне, басқа адамдардың еңбегіне, жасыл желектерге ұқыпты қарауға міндетті:

Жоғарыда аталып көрсетілген құқықтар мен міндеттер осы мектепте оқитын әрбір оқушыға қатысты. Егер мектептің ішкі тәртіп ережесіне бағынбайтын немесе мектептің ішкі тәртіп ережесін бұзатын оқушы болса ата-анасына немесе заңды өкіліне ҚР заңнамалары аясында шара қолданылатынын ескертеміз.

Таңертең сабаққа кешікпей келу, мектеп формасын сақтау, сабақтан себепсіз қалмау әрбір оқушының міндетіне жататынын ескертеміз.

Сонымен қатар қазірі қоғамда орын алып жатқан тұрмыстық зорлық-зомбылық көрген оқушы ешнәрсе жасырмай сынып жетекшіге, мектеп инспекторына, мектеп психологтарына ешкімге айта алмасаңдар маған мектеп директорына келіп айтыңдар. Ешқашан жасырмаңдар, сонда ғана біз қоғамдағы дертпен күресе аламыз. Ал кибербуллинг пен буллинг жасаған оқушы жазасыз қалмайды. Себебі буллинг жасау қылмыс болып табылады.

Мектеп инспекторы Н.Сейітбек оқушыларға қауіпсіздік ережелері мен жол ережелерін түсіндіріп кетті. Жолда жүргенде міндетті түрде жол ережелерін сақтаңдар. Көшеден өтерде міндетті түрде жаяу жүргіншілер өтетін арнайы жолақтардан өту керек. Оқушылар мектепке білім алуға келесіздер. Бастауыш сынып оқушыларына жол ережелері мен қауіпсіздік ережелері жазылған жаднама тарқатылды

1 Мектеп-лицей директоры Ж.Саржанова

**№15 Д.И.Менделеев атындағы мектеп-лицейінің
«Құқықбұзушылықтың алдын-алу» жиналысының ХАТТАМАСЫ**

Күні:04.09.2025ж.

Өткізілген орны:мектеп Акт залы

Қатысқандар:

- 1.Мектеп директоры Ж.Саржанова
- 2.Мектеп әкімшілігі
3. Әл-фараби АПБ ЖПҚБ бастығының орынбасыры, полиция подполковнигі Бекболатұлы Дінмұхаммед
4. Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты Сейітбек Нұржан Шәріпұлы

Күн тәртібінде:

- 1.Жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтар.
- 2.Нашакорлық,Есірткі саудасы
- 3.Лудомания,буллинг.

Тыңдалды:

2025 жылдың 4 қыркүйек күні Шымкент қаласы Білім Басқармасына қарасты Д.И.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицейінің директоры Саржанова Жанар Ержановна сөз алып,оқушыларды келген қызметкерлермен таныстырды. Әл-фараби АПБ ЖПҚБ бастығының орынбасыры, полиция подполковнигі Бекболатұлы Дінмұхаммед пен Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты Сейітбек Нұржан Шәріпұлы «Жасөспірім және қылмыс» тақырыбында құқықбұзушылықтың алдын-алу мақсатындағы кездесу ұйысдастырылды. Кездесу барысында нашакорлық, буллинг, лудомания сияқты қоғамға жат әрекеттердің зиянын кеңінен түсіндіріп, олардың алдын алу жолдарын талқылады. Сонымен қатар, жастарға өз құқықтары мен міндеттерін білу, салауатты өмір салтын ұстану, жауапкершілікті сезіну сияқты маңызды мәселелер айтылды.

Мақсаты: оқушылардың құқықтық сауаттылығын арттырып, құқықбұзушылық және қылмыс белгілерімен, түрлерімен таныстыру, жасөспірімдердің құқықтары мен міндеттерімен таныстыру. Қоғамның заңдары мен нормаларын орындауға, құқықтарын біліп оны құрметтеуге тәрбиелеу.

Қоғам әрқашан тәртіпке негізделіп, арқа сүйеп қалыптасып, тіршілік етеді. Қоғамда тәртіп болмаса, ол құлдырайды, яғни, келешегі болмайды. Мұны

адамдар ежелден-ақ жақсы түсінген. Сондықтан да, қоғамда тәртіп орнатудың жолдарын қарастырған.

Қоғам алдындағы басты міндеттердің бірі балалар мен жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылықтың алдын-алу, кәмелетке толмағандар арасындағы қылмыстың өсуіне жол бермеу. Өкінішке орай кейбір жасөспірімдер қылмыс арты неге әкелетіндігінен бейхабар. Адам құқықтары мен міндеттері Ата Заңымыз – Қазақстан Республикасының Конституциясында көрініс тапқан, сонымен қатар әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде көрсетілген. Осылар жайында сөз қозғалып, талқыланды. Оқушылар тарапынан қойылған сұрақтарға, қанағаттанарлық жауап алынды. Бұл іс- шара жасөспірімдердің білімді, заман талабына сай болып қалыптасуына ықпал жасау мақсатында ұйымдастырылды.

Кездесу барысында синтетикалық есірткінің, есірткі сатумен айналысатын адамдардың арбауына түспеу жолдары қарастырылды. Есірткі қабылдаған 10 адамның тек біреуі, өте ұзақ емделу арқылы ғана сауығатыны айтылды, оңай ақша табамын деп есірткі сатушылардың жалған уәдесіне сенудің қажеті жоқ екені ескертілді. Кері байланыс жасалып, оқушылар сұрақтарына жауап алды

Мектеп директоры

Ж.Саржанова

**№15Д.И.Менделеев атындағы мектеп-лицейінің оқушыларына арналған
түсіндірме жұмысының ХАТТАМАСЫ**

Хаттама №1

Откізу күні: 25 қыркүйек 2025 жыл

Откізу орны: №15 мектеп-лицейі

Іс-шараның атауы: «Таза Қазақстан» республикалық экологиялық акциясы

Қатысушылар: Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты
Сейітбек Нұржан Шәріпұлы, ДТЖЖО-Асанова Дарига Ермаганбетовна

Күн тәртібі:

1. Акцияның мақсаты мен маңызын түсіндіру
2. Ғаламтордағы алаяқтық.

Тыңдалды:

Ағымдағы жылдың 25 қыркүйек күні бастауыш сынып оқушыларына Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты Сейітбек Нұржан Шәріпұлы оқушыларға Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен елімізде «Таза Қазақстан» ауқымды республикалық экологиялық акциясы өтуде. Бұл бастаманың мақсаты – еліміздегі экологиялық жағдайды жақсарту ғана емес, сонымен қатар азаматтардың экологиялық жауапкершілікті ойлауын қалыптастыру, сана мен ой тазалығын сақтау, отансүйгіштік, табиғатты аялау мәдениетін дамыту, сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау мәселелеріне қоғамның қатысуын арттыру.

Елімізде жүріп жатқан экологиялық акция барған сайын қоғам өмірінің саналы бөлігіне айналып келеді. Аулаларын, көшелерін, саябақтарын таза ұстап, ағаш отырғызуга, сенбіліктерге және қоршаған орта мен өмір сапасын жақсартуға бағытталған басқа да іс-шараларға белсене қатысатын қазақстандықтар көбейіп келеді, -деп күнделікті сабақтан қайтарда тұтынатын азық-түліктерінің қалдықтарын арнайы қойылған коқыс жәшігіне тастауды, әр адам тазалықты төзінен бастағанда ғана еліміз таза болады деді.

Сонымен қатар, қазіргі таңда, ұялы телефондарына бөтен номер хабарласып немесе смс хабарлама жолдаған жағдайда бірден ата-аналарына ескертіңдер. Барынша ғаламторда отырғанда сақтық ережелерін сақтауға шақырды.

Шешімі:

1. Сынып жетекшілер оқушының ұялы телефонын ата-ана үнемі қадағалуда ұстауды ескертсін.
2. Оқушыларға «Таза Қазақстан» акциясы туралы сынып сағаттарында түсіндірме жұмыстары жүргізілсін.

Хатшы:

Ә.Досайбек

Д.И.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицейінде кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында қылмыс пен құқықбұзушылықтың алдын алу бойынша өткізілген жиналыс
ХАТТАМАсы

Күні: 10.10.2025ж

Өткізілген орны: Акт залы

Қатысқандар: ДТЖЖО Д.Е.Асанова

Әл-Фараби АПБ КПБ жедел уәкілі полиция аға лейтенанты Лесбек Нұрдаулет Әмірбекұлы
9-11 сынып оқушылары, сынып жетекшілер

Күн тәртібінде:

1. Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылық пен қылмыстың алдын алу. Бейнероликті талдау
2. Лудомания.

Мектебімізде ағымдағы жылдың 10-шы қазан күні кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында қылмыс пен құқықбұзушылықтың алдын алу жұмыстары бойынша ішкі істер басқармасының қызметкерлерін қатыстыра отырып, іс-шара өткізілді. Директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Д.Асанова оқушыларды іс-шара қонағымен таныстырып, жиналыстың мақсатымен таныстырып, күн тәртібіндегі мәселелерге тоқталды.

Бірінші мәселе бойынша Әл-Фараби АПБ КПБ жедел уәкілі полиция аға лейтенанты Лесбек Нұрдаулет Әмірбекұлы бүгінгі күні қоғамың алдында тұрған басты міндеттердің бірі кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылық пен қылмыстың алдын алу және жасөспірімдер арасындағы қылмыстың өсуіне жол бермеу.

Қоғамда кәмелетке толмаған жасөспірімдердің арасындағы қылмыс пен құқықбұзушылық өзекті мәселеге айналып отырған бәріңізге белгілі. Себебі, өмілік қиын жағдайға душар болған жасөспірімдердің саны күн санап өсіп келеді. Бұл санатқа көбінесе отбасылық жағдайы төмен, демалыс уақыты дұрыс ұйымдастырылмаған, бос уақытында немен айналысатынын білмейтін жасөспірімдер мен өз-өздеріне бас болып жүрген балалар жатады.

Түнгі уақытта ойын сауық орындарына баруына шектеу енгізу, ойын-сауық орындарына түнгі 22.00-ден таңғы 6.00-ге дейін заңды өкілі қасында болмаса жасөспірімдердің жүруіне тиым салу ата-аналардың міндетіне жататынын атап өтті.

Екінші мәселе бойынша Өл-Фараби АПБ КПБ жедел уәкілі полиция аға лейтенанты Лесбек Нұрдаулет Әмірбекұлы қылмыстық іс-әрекеттердің алдын алудың бірден-бір жолы кәмелетке толмаған немесе толған адам болсын өз ісіне есеп бере алу керек. Құқықбұзушылық жасап, артынан өкінген жасөспірімдер туралы бейне баян көрсетіліп, бейнероликтің мақсаты туралы оқушылар өз ойларын ортаға салып, талқылады.

Өкінішке орай кейбір жасөспірімдер қылмыс пен құқықбұзушылықтың арты неге әкеліп соғатынына аса мән бере қоймайды. Қоғамға саналы адам қалыптастыру – мемлекетіміздің басты міндеттерінің бірі болса, ол міндетті іске асыруда басты мақсат оскелең ұрпақты жаңа рухта, жаңа көзқараста тәрбиелеуден көрініс табатынын өздерінде білесіңдер.

Жасөспірімдер арасыда құқықбұзушылықтың алдын алу мақсатында құқықтық сауаттылық пен құқықтық мәдениетті арттыру өте маңызды. Заңды білмей жасалған қылмыс ешкімді ешқандай жазадан құтқарып қала алмайды. Осыны естеріңізде сақтаңыздар. Құқықтық сауаттылықты арттыру құқықтық тәрбиемен келеді. Кәмелетке толмаған жар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу – қоғамдағы қылмыстың алдын алудың аса маңызды бірі деп сөзін қорытындылады.

Келесі кезекте жасөспірімдердің арасындағы ақшаға қызығып ойынқұмарлыққа салыну мәселесі көтеріліп, түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Сонымен қатар ойынқұмарлыққа салынудың себеп-салдары бұралы оқушылар өз ойларымен бөлісті.

Шешім:

Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасындағы қылмыс пен құқықбұзушылықтың алдын алу бойынша жұмыстар жандандырылсын.

№15 мектеп-лицей директоры

Ж.Саржанова

Хатшы

Ә.Досайбек

Әл-Фараби АПБ КПБ жедел уәкілі полиция аға
лейтенанты Лесбек Нұрдаулет Әмірбекұлы

№15 Д.Н.Менделев атындағы мектеп-лицейі «Кәмелетке толмағандар арасында құқықбұзушылықтың алдын-алу» түсіндіру жұмысының ХАТТАМАсы

Тақырыбы: Жолда жүру ережесі туралы түсіндіру жұмысы

Откізілген күні: 2025 жылғы 14 қазан

Қатысушылар:

Мектеп директоры-Ж.Саржанова.

ДТЖЖО-Д.Асанова,

ДТЖЖО-А.Оразбаева,

Мектеп психологі-Г.Мырзабекова,Н.Ескараева.

1-7, 8-10 сынып қыздары мен сынып жетекшілері.

Күн тәртібі:

- 1.Кәмелетке толмағандар арасындағы құқықбұзушылықтың, жағымсыз әрекеттердің алдын алу.
- 2.Қыз балалардың өзін-өзі тануына, тұлғалық дамуына бағытталған психологиялық әңгіме мен тренинг өткізу.

Оту барысы:

Жиналысты директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары-Д.Асанова ашып, кездесудің негізгі мақсатын түсіндірді. Қазіргі таңда жасөспірімдер арасындағы тәртіп бұзушылық, әлеуметтік желідегі қауіп, агрессия, ерте жүктілік сынды мәселелердің көбейіп кеткені айтылып, олардың алдын алу үшін жүйелі жұмыс жүргізу қажеттілігі атап өтілді.

Мектеп психологы Г.Мырзабекова қыз балалармен «Өз құқығыңды біл», «Мен — тұлғамын», «Қауіпсіз орта» тақырыптарында тренингтер өткізіп, келесі бағыттарда жұмыс жасады:

- Құқықтық сауаттылық туралы ақпарат
- Сенімді қарым-қатынас қалыптастыру
- Өзін-өзі қорғау және қиын жағдайда дұрыс шешім қабылдау
- Интернеттегі қауіпсіздік
- Жеке кеңістік пен шекара сақтау
- Саналы таңдаудың маңызы

Оқушылар жағдаяттық сұрақтарға жауап беріп, түрлі рөлдік ойындарға қатысты. Ашық сұхбат алаңы ұйымдастырылып, жасырын сауалнама жүргізілді.

Қорытынды:

Кездесу барысында қыз балалар белсенділік танытып, ашық пікір білдірді. Қатысушылар тарапынан қойылған сұрақтарға толық жауап берілді. Алдағы уақытта да мұндай шаралар жүйелі түрде өткізіледі деп шешілді.

Шешім:

1. Қыз балалармен тәрбие және психологиялық жұмыс тұрақты жүргізілсін.
2. Сынып жетекшілерге қыз балалардың тәртібіне, ортадағы жүріс-тұрысына бақылауды күшейту ұсынылсын.
3. Психолог тарапынан жеке кеңес алғысы келетін оқушылармен жеке жұмыс жүргізілсін.

Хатшы:

Ә.Досайбек

**№15 Д.Н.Менделев атындағы мектеп-лицейі «Құқықтық сағат»
ХАТТАМАсы**

Тақырыбы: Кәмелетке толмағандар арасында ерте жүктіліктің, жыныстық және тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу

Мақсаты: Қыз балалар мен ер балалардың құқықтық сауаттылығын арттыру, жеке қауіпсіздігін сақтау, зиянды әрекеттерден қорғану жолдарын үйрету

Уақыты: 2025 жылғы «20» қазан

Откізілген орны: Мектеп акт залы

Қатысқандар: Мектеп директоры,

Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек
Нұржан Шәріпұлы.

ДТЖЖО-Д.Асанова.

8-11 сынып оқушылары мен сынып жетекшілер.

Мектеп психологы:Г.Мырзабекова.

Мектеп медбикесі:Ж.Төлепберген.

Әлеуметтік педагог:А.Сулейменова.

Күн тәртібі:

1. Кәмелетке толмағандар арасындағы ерте жүктілік пен оның салдары туралы түсіндіру
2. Жыныстық және тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу жолдарын түсіндіру
3. Оқушылардың жеке қауіпсіздігін сақтау бойынша құқықтық ақпарат беру
4. Мемлекеттік орган өкілдерінің ақпараттық дәрістері
5. Ашық сұрақ-жауап алаңы

ӨТУ БАРЫСЫ:

Жиналысты мектеп директоры Ж.Саржанова ашып, кездесудің маңыздылығын атап өтті. Қазіргі таңда жасөспірімдер арасында ерте жүктілік, жыныстық зорлық, тұрмыстық зорлық, онлайн қауіп-қатерлер сынды мәселелер белең алып отырғанын, мұндай жағдайлардың алдын алуда отбасы,

мектеп және мемлекеттік органдардың бірлескен жұмысы қажет екенін айтты. Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПН полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы оқушыларға ҚР Қылмыстық және Әкімшілік кодекстерінде көрсетілген кәмелетке толмағандарға қатысты заң талаптарын түсіндірді. Жыныстық қатынасқа ерте түсу, ерікті/ерікті емес түрлердің заңдық салдарын нақты мысалдармен көрсетті.

Денсаулық сақтау саласының маманы (мектеп медбикесі) Ж.Төлепберген ерте жүктіліктің физиологиялық және психологиялық салдары туралы айтты. Жасөспірім ағзасына келетін қауіп, аналық жауапкершілік, әлеуметтік қиындықтар сөз болды.

Мектеп психологы Г.Мырзабекова жеке шекара, «жөк» деп айту, қысымға қарсы тұру, әлеуметтік желідегі қауіптер туралы тренинг-талдау жүргізді. Оқушылармен жағдаяттық сұрақтар талқыланып, нақты мысалдармен қорғану әдістері көрсетілді.

Әлеуметтік педагог тұрмыстық зорлық-зомбылықтың түрлері, отбасындағы қысым, көмекті қайдан сұрауға болатыны туралы ақпарат берді.

Оқушылар сұрақтар қойып, мамандар тарапынан нақты әрі түсінікті жауаптар алды.

ШЕШІМ:

1. Оқушылар арасында құқықтық сауаттылықты арттыру жұмысы тұрақты түрде жалғасын;
2. Қыз балалар мен ұл балалармен жеке және топтық кеңестер өткізіліп отырсын;
3. Мектептің сенім жәшігі, анонимді сауалнамалар мен сұхбаттар жүйелі жүргізілсін;
4. Қауіпсіздік, зорлықтың алдын алу тақырыптарында ата-аналармен де жұмыс ұйымдастырылсын.

Хатшы:

Ә.Досайбек

№15 Д.И.Менделев атындағы мектеп-лицейі
30 қазан-Алкогольмен күрес күні «Нашақорлыққа, алкоголизмге,
темекі шегуге жол жоқ!»
ХАТТАМАсы

Тақырыбы: «Нашақорлыққа, алкоголизмге, темекі шегуге жол жоқ!»

Уақыты: 2025 жылғы «30» қазан

Өткізілген орны: Мектеп акт залы

Қатысқандар: Мектеп директоры,

Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек
Нұржан Шәріпұлы.

ДТЖЖО-Д.Асанова.

8-11 сынып оқушылары мен сынып жетекшілер.

Мектеп психологы:Г.Мырзабекова.

Мектеп медбикесі:Ж.Төлепберген.

Күн тәртібі:

1. Нашақорлық, алкоголизм және темекі шегудің зияны туралы түсіндіру;
2. Оқушылар арасындағы зиянды әдеттердің алдын алу;
3. Салауатты өмір салтын насихаттау;
4. Мамандар тарапынан құқықтық және медициналық кеңестер беру;
5. Ашық диалог және оқушылардың сұрақтарына жауап беру.

ӨТУ БАРЫСЫ:

Жиынды мектеп директоры-Ж.Саржанова ашып, бүгінгі кездесудің маңыздылығына тоқталды. Қазіргі қоғамдағы өзекті мәселе – жасөспірімдер арасында зиянды әдеттердің таралуы екенін атап өтті.

Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы сөз алып, ҚР заңнамасында кәмелетке толмағандар үшін алкоголь, темекі, есірткі қолданудың жауапкершілігін түсіндірді. Әкімшілік және қылмыстық жауапкершілік, тәртіптік шаралар нақты мысалдармен көрсетілді.

Мектеп психологы Г.Мырзабекова зиянды әдеттердің психологиялық әсерін, әсіресе, темекі мен алкогольдің жасөспірім психикасына тигізетін кері әсерін түсіндірді. «Жоқ дей біл!» тақырыбында интерактивті жаттығу жүргізіп, оқушылармен ашық сұхбат өткізді.

Мектеп медбикесі-Ж.Төлепберген никотин, алкоголь және есірткі заттарының адам ағзасына (жүрек, өкпе, бауыр, ми) тигізетін зиянын айтып, нақты медициналық деректер келтірді. Оқушыларға салауатты өмір салтын ұстанудың маңызын жеткізді.

Оқушылар белсенділік танытып, мамандарға өз сұрақтарын қойып, нақты әрі пайдалы жауаптар алды.

ҚОРЫТЫНДЫ:

Іс-шара жоғары деңгейде өтті. Оқушылар белсенді қатысып, зиянды әрекеттердің салдары туралы толық ақпарат алды.

ШЕШІМ:

1. Сынып жетекшілерге салауатты өмір салтын насихаттау жұмыстарын тұрақты жүргізу ұсынылсын.
2. Мектеп психологы мен медбике ай сайын алдын алу шараларын ұйымдастырсын.
3. Оқушылар арасында анонимді сауалнама жүргізіліп, нәтижесіне қарай жеке жұмыстар жасалсын.
4. Зиянды әрекеттердің алдын алу мақсатында ата-аналармен де түсіндіру жұмыстары өткізілсін.

Хатшы:

Ә.Досайбек

Жоғары сынып оқушыларымен кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқықбұзушылықтың, есірткі, лудомания, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша өткізілген жиналыстың

ХАТТАМАсы

Мерзімі: 21.11.2025ж

Өткізілген орны: Мектептің акт залы

Қатысқандар:

Мектеп әкімшілігі

Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЖ департаменті бас маманы әділет подполковнигі Арыстанбеков Бижан Асканбаевич

Әділет аға лейтенанты Әбибулла Ұлан

8-11 сынып жетекшілер

8-11 сынып оқушылары

Күн тәртібінде:

Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқықбұзушылықтың, есірткі, лудомания, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша бейнероликтер көрсетіп, профилактикалық түсіндірме жұмыстарын жүргізу

Тыңдалды:

Ағымдағы жылдың 21.11.2025ж күні мектептің акт залында Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЖ департаменті бас маманы әділет подполковнигі Арыстанбеков Бижан Асканбаевич және Әділет аға лейтенанты Әбибулла Ұлан жоғары сынып оқушыларымен кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқықбұзушылықтың, есірткі, лудомания, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша кездесу өткізіп, білім алушыларға профилактикалық түсіндірме жұмыстарын жүргізді.

Директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Д.Асанова оқушыларға келген қонақтарды таныстырып бүгінгі жиналыстың мақсатын айтып өтті. Күн тәртібіндегі мәселе бойынша Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЖ департаменті бас маманы әділет подполковнигі Арыстанбеков Б: Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЖ департаментіне қарасты мекемелерде бүгінгі таңда Қазақстан Республикасы кылмыстық кодексінің 296 (Есірткі, психотроптық заттармен, сол тектестермен өткізу мақсатынсыз заңсыз жұмыс істеу), 297 (Есірткі, психотроптық заттарды, сол тектестерді өткізу мақсатында заңсыз

дайындау, қайта өңдеу, иемдену, сақтау, тасымалдау, жөнелту не өткізу) , 300 (Құрамында есірткі заттар бар, өсіруге тыйым салынған өсімдіктерді заңсыз егін-өсіру)

Қазақстан Республикасы ҚК-нің осы баптары бойынша кінәлі деп танылған азаматтармен азаматшаларға 3-жылдан 20-жылға дейінгі аралықта жаза өтеу мерзімдері карастырылған. Мысалы А есімді азамат есірткі заттын сатқаны бойынша ҚР ҚК-нің 296 бабының 4 бөлімімен 7 жылға бас бостандығынан айырылған.

Мекемелерде жаза өтеп отырғандар мен тергеу қамауындағы отырғандардың басым бөлігі және елдің жас халқы "синтетикалық есірткі" деп аталатын тұтынудың жаңа тенденциясына тап болды. Негізгі себеп-бұл заттардың қол жетімділігі мен арзандығы, интернет пен мессенджерлер арқылы сатып алу мүмкіндігі, ересектердің балаларының бос уақытын бақылаусыз ұстау. Балалар мен жасөспірімдер ең осал орта болып табылатыны, оларда есірткі заттарының зияны туралы нақты білім жоқтығы. Оларды қолданатын балалар өздерінің тәуелсіздігі мен тәуелсіздігін көрсететін басқа жігіттерді қабылдауға деген ұмтылыстан туындауы мүмкін. "Синтетикалық есірткі" дегеніміз не? Бұл психологиялық және физикалық тәуелділікті тудыратын жасанды жолмен алынған психоактивті заттар.

Нашақорлық – әлеуметке ортақ проблема, қоғамның дерті. Жер бетінде миллиондаған өмірлерді алып кетіп жатқан бұл ауру әлемдік трагедия, өз ауқымы жағынан дүниежүзілік соғыстармен тең.

Әр қоғамның өзінің бас ауыртар ірі-ірі мәселесі болады. Қоғам өркендеп адам ой-санасы дамыған сайын оған төнер дерт кесел де ғаламаттай қуаттанып, бой бермес бас асаудай күшейе түсетін түрі бар. Өкініштісі сол, қарап отырсаңыз осындай ем қонбайтын кеселді, дерттерді адамдар өздері ойлап табады.

Нашақорлық (грек тілінде пагсotapia - құмарту) – есірткі заттарына паталогиялық құмарлық. Нашақорлық– бүкіл қоғамның қасіреті, болашағымызға қауіп төндіріп тұрған індет. Есірткіні қолданудың және оған кіріптар болудың зардабы сол: одан құтылу мүмкін емес. Нашақорлыққа көбінесе жасөспірімдер шалдығады, алайда осы кезде ересектер арасында да есірткінің тұзағына түсіп қалған адамдар көбейіп келеді. Нашақорлық–жеке тұлғаның толық бұзылуы. Нашақорлықты емдеумен айналысатын мамандар оны «биопсихоәлеуметтік рухани» бұзылыс деп атайды. Яғни есірткіге тәуелді адам бірте-бірте өзін-өзі сыйлауды жоғалтады: өзінің адамгершілік қасиеттерін жояды, психикасы қалыпты болмайды, достарынан, отбасынан айырылады, мамандық ала алмайды және қоршаған адамдарға, өзіне зиян келтіреді. Адам баласын тура жолдан тайдыратын, күллі өмірін тас-талқан ететін нашақорлық дерті халыққа, қоғамға, мемлекетке қауіп төндіретіні сөзсіз.

«Біз есірткіге қарсымыз», - деп Елбасымыз айтқандай және мемлекет басшысы өзінің 01.09.2022 ж. "Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам" атты жолдауында "Есірткіні өндіруге және таратуға қарсы күрес жалпы ұлттық деңгейде жүргізілуге тиіс.

Сондықтан, **Нашақорлықпен және есірткі саудасымен күресудің кешенді жоспарын әзірлеу қажет**" екендігін атап өткен. Бүгінгі күні «Нашақорлықпен күрес туралы және жасөспірімдердің есірткі қолдануының алдын алу» бағдарламасын жүзеге асырудың қажеттілігі туындады және ол әлеуметтік маңыздылығына ие болуда. Адамдар оның алдында дәрменсіздігін сезіне

бастағандай. Дүниені үрей билеген шарасыздың саналы жаратылыс иелерін рухани тұйыққа тірегендей. Есірткіге тәуелді адамдар, ең алдымен, жүйке және психикалық ауруларға шалдығады. Ұйқысыздық, жындану, ерте алжып, есінен адасу, ұстамалар (сандырақтау, қисынсыз әрекеттер жасау), галлюцинациялар (бос қорқыныш, елес көру, дыбыстар есту), ұмытшақтық, қысқаша айтқанда психикалық ауытқулар. Есірткі химиялық тұрғыдан алғанда улы заттар мен олардың қосындылары. Есірткі грек тілінде-ұйықтау, жансыздандыру деген мағынада. Есірткі – қазіргі қоғам қасіретіне айналып отырған дүние. Есірткі көп адамның дертіне, қалауына айналада. Бір сәттік рахат – бүкіл өміріңді құрту. Иә, бұны түсініп жатқан жан бар ма?! Нашакорлардың зияны өзімен қоса өзгені өз қатарына қосуы. Міне, осы үлкен мәселе. Бұған кім кінәлі. Өмірге бір-ақ рет келеміз. Сол өміріңді қор қылып, нашакорлықпен өткізуді елестетудің өзі азап. Денсаулығың болмаса, өмір сүріп не керек.

Әрине, дер кезінде ес жиып, «адам» болып кеткендері де бар. Бірақ, мұндай кеселдің шарбағына бір кірген соң, одан қашып құтыла алмайтының анық. Ғасыр дертімен күресу керек. Дүниедегі ең қымбат нәрсе ол сенің өмірің. Сенің өмірің өз қолыңда

Лудомания – адам өмірінде басым рөл ойнайтын, әлеуметтік, кәсіби, материалдық және отбасылық құндылықтардың төмендеуіне әкелетін патологиялық ойын құмарлығы. Азарт адамдарды тек материалдық шығынға ұшыратқан жоқ, сондай-ақ рухани тұрғыда да әбден азғындатты. Лудомандар – құмар ойынның шырмауына түскен адамдар. Казино мен букмекерлік компаниялар жұмысы барынша қарқынды дамыған кезден бері «лудомания» деген термин кеңінен қолданыла бастады. Аурулардың халықаралық классификациясы бойынша лудомания аурулар тізіміне енгізілген. Құмар ойынның соңына түскендер дүние-мүлкінен айырылғаны өз алдына, ажырасып, дымсыз қалып жатады. Мұндай жағдай Қазақстан қоғамына да таңсық емес. Ойынқұмарлардың көбеюі салдарынан елімізде лудомандарды емдейтін арнайы орталықтар да ашылған. Олардың негізгі пациенттері – букмекерлік кеңсе ойыншылары. Жалпы, Қазақстанда тіркелген он шақты букмекерлік компания бар. Ал, бейресми мәліметке сенсек, елімізде бұл салада жалпы 30 мыңға жуық адам жұмыс істейді екен. Яғни, әрекет ету ауқымы өте кең. Соңғы екі жылда букмекерлік кеңселер Қазақстан бюджетіне 30 млрд теңгеге жуық салық төлеген деген ақпарат та бар.

Тұрмыстық зорлық-зомбылық дегеніміз – адамның отбасындағы немесе жақын қарым-қатынастағы адамдар тарапынан физикалық, эмоционалдық немесе психологиялық зорлық көруі. Бұл физикалық соққылар, қорқытулар, азаптау, қорлау, бақылаудан шығармау, оқшаулау және т.б.

Тұрмыстық зорлық-зомбылыққа ұшыраса да үнсіздік танытатын, әділдік іздеудің орнына жасыратын адамдарға бұл қалыпты жағдай емес екенін түсіндіруіміз керек! Себебі, көбісі жақсылыққа үміт артып, қорлыққа шыдайды.

Әрбір соққы өлімге немесе мүгедектікке әкелуі мүмкін екенін түсіну маңызды. Дәстүрге бағынып қорлыққа үндемей шыдадым деген оймен өзінді көпшілік алдында қорғауға болмайды. Біз бұл стереотипті өзгертеміз және өзгерте аламыз!

Зорлық-зомбылықты көріп өскен балалардың қорлықты қалыпты жағдай ретінде қабылдауы- олардың болашақтағы қарым-қатынасы мен отбасылық құндылықтарына әсер етуі мүмкін екенін ұмытпаңыз!

Қолдауды қажет ететіндер үшін емханаларда психолог мамандар бар. Яғни, барлық жағдайда анонимді түрде көмек береді.

Оқушыларға лудомания, есірткі мен тұрмыстық зорлық-зомбылықтың зардабын тартып, қазіргі таңда тергеу изоляторында отырған жасөспірімдер туралы бейне роликтер көрсетіліп, Әділет аға лейтенанты Әбибулла Ұлан көрсетілген бейне роликтерге талдау жасап оқушылардың сұрақтарына жауап берді. Бүгінгі баяндамамды мына өлең шумағымен аяқтағым келіп тұр

Жақындама наша деген тажалға.

Жас өмірді итеретін ажалға.

Өз өміріңді өз қолыңда ей достым!

Денсаулықтың қадірін біл бағала!

Шешім:

Кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында құқықбұзушылықтың, есірткі, лудомания, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша бейнероликтер көрсетіп, профилактикалық түсіндірме жұмыстарын жүргізу жандандырылсын.

Хатшы

Ә.Досайбек

№15 Д.И.Менделев атындағы мектеп-лицейі «Кәмелетке толмағандар арасында құқықбұзушылықтың алдын-алу» түсіндіру жұмысының ХАТТАМАсы

Тақырыбы: Жолда жүру ережесі туралы түсіндіру жұмысы

Откізілген күні: 2025 жылғы 18 қараша

Қатысушылар:

Мектеп директоры-Ж.Саржанова.

ДТЖЖО-Д.Асанова,

ДТЖЖО-А.Оразбаева,

Мектеп психологі-Г.Мырзабекова,Н.Ескараева.

1–7, 8-10 сынып қыздары мен сынып жетекшілері.

Күн тәртібі:

1.Кәмелетке толмағандар арасындағы құқықбұзушылықтың, жағымсыз әрекеттердің алдын алу.

2.Қыз балалардың өзін-өзі тануына, тұлғалық дамуына бағытталған психологиялық әңгіме мен тренинг өткізу.

Оту барысы:

Жиналысты директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары-Д.Асанова ашып, кездесудің негізгі мақсатын түсіндірді. Қазіргі таңда жасөспірімдер арасындағы тәртіп бұзушылық, әлеуметтік желідегі қауіп, агрессия, ерте жүктілік сынды мәселелердің көбейіп кеткені айтылып, олардың алдын алу үшін жүйелі жұмыс жүргізу қажеттілігі атап өтілді.

Мектеп психологы Г.Мырзабекова қыз балалармен «Өз құқығыңды біл», «Мен — тұлғамын», «Қауіпсіз орта» тақырыптарында тренингтер өткізіп, келесі бағыттарда жұмыс жасады:

- Құқықтық сауаттылық туралы ақпарат
- Сенімді қарым-қатынас қалыптастыру
- Өзін-өзі қорғау және қиын жағдайда дұрыс шешім қабылдау
- Интернеттегі қауіпсіздік
- Жеке кеңістік пен шекара сақтау
- Саналы таңдаудың маңызы

Оқушылар жағдаяттық сұрақтарға жауап беріп, түрлі ролдік ойындарға қатысты. Ашық сұхбат алаңы ұйымдастырылып, жасырын сауалнама жүргізілді.

Қорытынды:

Кездесу барысында қыз балалар белсенділік танытып, ашық пікір білдірді. Қатысушылар тарапынан қойылған сұрақтарға толық жауап берілді. Алдағы уақытта да мұндай шаралар жүйелі түрде өткізіледі деп шешілді.

Шешім:

1. Қыз балалармен тәрбие және психологиялық жұмыс тұрақты жүргізілсін.
2. Сынып жетекшілерге қыз балалардың тәртібіне, ортадағы жүріс-тұрысына бақылауды күшейту ұсынылсын.
3. Психолог тарапынан жеке кеңес алғысы келетін оқушылармен жеке жұмыс жүргізілсін.

Хатшы:

Ә.Досайбек

**№15 Д.И.Менделев атындағы мектеп-лицейі «Жолда жүру ережесі»
түсіндіру жұмысының
ХАТТАМАСЫ**

Тақырыбы: Жолда жүру ережесі туралы түсіндіру жұмысы

Откізілген күні: 2025 жылғы 11 қараша

Қатысушылар:

Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы,
ДТЖЖО-Д.Асанова,
1-4 сынып оқушылары мен сынып жетекшілер,

Мақсаты:

Оқушыларға жолда жүру ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсіндіру, жол-көлік оқиғаларының алдын алу, қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыру.

Өткізілу барысы:

Мектептің тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Асанова Дарига Ермаганбетовна мен Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты Сейітбек Нұржан Шәріпұлы оқушылармен жолда жүру ережелері туралы әңгіме жүргізді.

Оқушыларға жаяу жүргіншілер жолымен жүру, бағдаршам сигналдарына бағыну, жолда ойнамау, арнайы белгіленбеген жерлерден өтпеу қажеттігі түсіндірілді.

Негізгі айтылған мәселелер:

- Бағдаршам түстері және олардың мағынасы
- Қауіпсіздік белдігін тағудың маңызы
- Велосипед, самокатпен жүру ережелері
- Жол-көлік оқиғаларының алдын алу жолдары

Сонымен қатар, оқушыларға арнайы дайындалған бейнежазба көрсетілді.

Қорытынды:

Барлық оқушылар жолда жүру ережелерін сақтау керектігі туралы толық ақпарат алды. Сынып жетекшілерге ата-аналармен де осы бағытта түсіндіру жұмыстарын жүргізу тапсырылды.

Хатшы:

Ә.Досайбек

АНЫҚТАМА

Іс-шараның атауы: «Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам»

Максаты: Оқушылардың ақпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена және медиасауаттылық жайлы білімдерін арттыру, интернет кеңістігіндегі қауіп-қатерлердің алдын алу, саналы қолданушы болуға үйрету.

Іс-шара түрі: Пікірталас, ақпараттық кездесу, сынып сағаттары

Уақыты: 2025 жыл 7 қараша

Өткізілген орны: Мектеп акт залы

Қатысқандар: Мектеп әкімшілігі, сынып жетекшілер, мектеп психологы-Г.Мырзабекова, IT маманы-Р.Айдар, Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы.5–11 сынып оқушылары

Іс-шара барысы:

«Цифрлық әлемде қауіпсіз қадам» тақырыбында өткізілген пікірталас оқушылардың цифрлық ортада өзін қауіпсіз ұстау, жеке деректерін қорғау, фейк ақпаратты ажырату, кибербуллингтен қорғану мәселелеріне арналды.

1. Ашылу бөлімі:

Мектеп директоры-Ж.Саржанова оқушыларға цифрландыру дәуірінде қауіпсіздік мәдениетін қалыптастырудың маңызын атап өтіп, бұл бағытта мектеп тарапынан атқарылатын шараларды таныстырды.

2. Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы:

- Әлеуметтік желідегі қауіптер (алаяқтық, кибербуллинг, фейк парақшалар);
- Кәмелетке толмағандардың желідегі жауапкершілігі;

3. IT маман-Р.Айдар:

- ҚР заңнамасындағы цифрлық қауіпсіздікке қатысты баптар туралы түсіндірме берді.
- Пароль қауіпсіздігі, фишинг шабуылдардан қорғану;

- Ақпараттық жүйелермен жұмыс істеу ережелері;
- Қауіпсіз қосымшаларды қолдану жолдарын көрсетті.

4. Мектеп психологы-Г.Мырзабекова:

- Интернеттегі буллинг (зорлық) және оның салдары;
- Киберқорқыту кезінде дұрыс әрекет ету тәсілдері;
- Сенім телефондары, көмек алуға болатын орындар туралы айтты.

5. Ашық пікірталас:

Оқушылар өз пікірлерін айтып, мына сұрақтар талқыланды:

- Ақпаратты қалай тексереміз?
- Хат немесе сілтеме келгенде не істеу керек?
- Кибершабуылға ұшырағанда кімге жүгіну керек?

6. Қорытынды ұсыныстар:

Барлық оқушыға жеке ақпаратты жарияламау, бейтаныс адамдармен сөйлеспеу, күмәнді сілтемелерге өтпеу, интернетте әдепті болу, кибермәдениетті сақтау қажеттілігі ескертілді.

Қорытынды:

Іс-шара оқушылардың цифрлық ортадағы қауіпсіздік туралы түсінігін арттыруға, желіде өздерін дұрыс ұстауға, саналы және жауапты қолданушы болуға тәрбиелеуге бағытталды. Барлық қатысушылар белсенділік танытып, пайдалы ақпарат алды.

Хатшы:

Ә.Досайбек

АШЫҚТАМА

Тақырыбы: Жасөспірімдер арасындағы қылмыстың алдын алу мақсатында өткізілген акциялар туралы

Күні: 01.12.2025ж.

Өткізілген орын: Мектеп, сынып кабинеттері, акт залы

Қатысқандар: Мектеп директоры, тәрбие ісі жөніндегі орынбасар, мектеп инспекторы (ЮПП), психолог, сынып жетекшілер, ата-аналар комитеті мүшелері, 5–11 сынып оқушылары

Мақсаты:

Жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылық пен қылмыстың алдын алу, отбасылық құндылықтарды дәріптеу, оқушылардың заң алдындағы жауапкершілігін арттыру, қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыру және әр баланың тәрбиесіне жеке назар аудару.

ӨТКЕН АКЦИЯЛАР:

1. «Жасөспірім және Заң» акциясы

- Мектеп инспекторының қатысуымен құқықтық ақпарат сағаты өткізілді;
- Оқушыларға Қазақстан Республикасының Әкімшілік және Қылмыстық кодексіндегі жасөспірімдерге қатысты баптар түсіндірілді;
- Тақырыптық бейнеролик көрсетілді, сұрақ-жауап, пікірталас жүргізілді;
- Оқушылар өз құқықтары мен міндеттері туралы мәлімет алды.

2. «Отбасы» акциясы

- Ата-аналармен бірлескен дөңгелек үстел ұйымдастырылып, отбасының бала тәрбиесіндегі рөлі талқыланды;
- Сынып сағаттарында «Менің отбасым – менің тірегім» тақырыбында ашық пікірталас өтті;
- Психолог «Жасөспірім және отбасы арасындағы қарым-қатынас» тақырыбында тренинг өткізді;
- Мектепішілік фотокөрме және эссе байқауы ұйымдастырылды.

3. «Әр бала – назарда» акциясы

- Қиын жағдайдағы, ерекше назарды қажет ететін оқушылар тізімімен жеке жұмыс жүргізілді;

- Әлеуметтік педагог пен психологтың қатысуымен оқушыларға жеке кеңес берілді;

- Үйден оқитын немесе көпбалалы, әлеуметтік жағдайы төмен отбасынан шыққан оқушыларға материалдық-психологиялық қолдау көрсетілді;

- Қауіп төнуі мүмкін ортадан оқушыларды анықтау мақсатында анонимді сауалнамалар жүргізілді.

ҚОРЫТЫНДЫ:

Аталған акциялар жоспарға сәйкес ұйымдастырылып, жоғары деңгейде өтті. Іс-шаралар нәтижесінде оқушылардың құқықтық сауаттылығы артты, отбасылық тәрбие мен мектеп арасындағы байланысты нығайтуға жол ашылды. Әр балаға жеке көңіл бөлініп, олардың қауіпсіз ортасын қалыптастыруға бағытталған нақты шаралар жүргізілді.

Хатшы:

Ә.Досайбек

АНЫҚТАМА

Іс-шараның атауы: «Цифрлық әлемде қауіпсіз кадам»

Максаты: Оқушылардың ақпараттық қауіпсіздік, кибермәдениет, кибергигиена және медиасауаттылық жайлы білімдерін арттыру, интернет кеңістігіндегі қауіп-қатерлердің алдын алу, саналы қолданушы болуға үйрету.

Іс-шара түрі: Пікірталас, ақпараттық кездесу, сынып сағаттары

Уақыты: 2025 жыл 18 желтоқсан

Өткізілген орны: Мектеп акт залы

Қатысқандар: Мектеп әкімшілігі, сынып жетекшілер, мектеп психологы-Г.Мырзабекова, ІТ маманы-Р.Айдар, Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы.5–11 сынып оқушылары

Іс-шара барысы:

«Цифрлық әлемде қауіпсіз кадам» тақырыбында өткізілген пікірталас оқушылардың цифрлық ортада өзін қауіпсіз ұстау, жеке деректерін қорғау, фейк ақпаратты ажырату, кибербуллингтен қорғану мәселелеріне арналды.

1. Ашылу бөлімі:

Мектеп директоры-Ж.Саржанова оқушыларға цифрландыру дәуірінде қауіпсіздік мәдениетін қалыптастырудың маңызын атап өтіп, бұл бағытта мектеп тарапынан атқарылатын шараларды таныстырды.

2. Әл-Фараби АПБ ЖПҚБ ЮПБ УПИ полиция аға лейтенанты-Сейітбек Нұржан Шәріпұлы:

- Әлеуметтік желідегі қауіптер (алаяқтық, кибербуллинг, фейк паракшалар);
- Кәмелетке толмағандардың желідегі жауапкершілігі;

3. ІТ маман-Р.Айдар:

- ҚР заңнамасындағы цифрлық қауіпсіздікке қатысты баптар туралы түсіндірме берді.
- Пароль қауіпсіздігі, фишинг шабуылдардан қорғану;

- Ақпараттық жүйелермен жұмыс істеу ережелері;
- Қауіпсіз қосымшаларды қолдану жолдарын көрсетті.

4. Мектеп психологы-Г.Мырзабекова:

- Интернеттегі буллинг (зорлық) және оның салдары;
- Киберқорқыту кезінде дұрыс әрекет ету тәсілдері;
- Сенім телефондары, көмек алуға болатын орындар туралы айтты.

5. Ашық пікірталас:

Оқушылар өз пікірлерін айтып, мына сұрақтар талқыланды:

- Ақпаратты қалай тексереміз?
- Хат немесе сілтеме келгенде не істеу керек?
- Кибершабуылға ұшырағанда кімге жүгіну керек?

6. Қорытынды ұсыныстар:

Барлық оқушыға жеке ақпаратты жарияламау, бейтаныс адамдармен сөйлеспеу, күмәнді сілтемелерге өтпеу, интернетте әдепті болу, кибермәдениетті сақтау қажеттілігі ескертілді.

Қорытынды:

Іс-шара оқушылардың цифрлық ортадағы қауіпсіздік туралы түсінігін арттыруға, желіде өздерін дұрыс ұстауға, саналы және жауапты қолданушы болуға тәрбиелеуге бағытталды. Барлық қатысушылар белсенділік танытып, пайдалы ақпарат алды.

Хатшы:

Ә.Досайбек

№15 Д.И.МЕНДЕЛЕЕВ АТЫНДАҒЫ МЕКТЕП-ЛИЦЕЙІ

«ЖАСӨСПІРІМ» ЖАТТЫҒУЫ

ПЕДАГОГ ПСИХОЛОГ Н.ЕСКАРАЕВА

Құқықбұзушылық алдын-алу

Әл-фараби АПБ ЖПҚБ бастығының
орынбасары полиция подполковнигі
Бекболатұлы Дінмұхаммед

Д.И.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицейінде құқықбұзушылықтың алдын-алу (кибербуллинг, лудомания, буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, есірткі пайдалану және т.б., сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер, бала еңбегін қанау) бойынша тиісті уәкілетті органдардың қатысуымен өткен жиналыстың

ХАТТАМАСЫ

Мерзімі: 3.02.2026ж

Өткізілген орны: Д.И.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицейі

Қатысқандар:

ДТЖОКО Д.Е.Асанова

Әл-Фараби АПБ ҚҚБ ЮПТ УПИ полиция майоры Искакова Динара Адилбекқызы

Әл-Фараби АПБ ҚҚБ ЮПТ УПИ полиция майоры Маймакова Перизат Турганалиевна

Әл-Фараби АПБ ҚҚБ ЮПТ УПИ полиция капитаны Амирхан Аида Амирханқызы

Әл-Фараби АПБ ҚҚБ ЮПТ УПИ полиция капитаны Раймбекова Акерке Тулеубекқызы

8-11 сыныптың оқушылары

Күн тәртібінде

1. Құқықбұзушылықтың, кибербуллинг, лудомания, буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, нашақорлық, сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер, бала еңбегін қанаудың алдын алу бойынша түсіндірме жұмыстарын жүргізу
2. Жапон әдісі бойынша жол қозғалысын түсіндіріп өту

Тыңдалды:

Ағымдағы жылдың үшінші ақпан күні мектептің акт залында 8-11 сынып оқушыларына құқықбұзушылықтың, кибербуллинг, лудомания, буллинг, бопсалау, өзге де қысым көрсету фактілері, жыныстық қылмыстар, есірткі пайдалану және т.б., сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу, қылмыстық әрекеттер, бала еңбегін қанаудың алдын алу бойынша құзырлы органдардың қатысуымен жиналыс болып өтті. Жиналысты директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Асанова Дарига Ермағанбетовна ашып, жиналыстың мақсатымен таныстырып, келеген қонақтарды таныстырып өтті.

**Әл-Фараби АПБ ҚҚБ ЮПТ УПН полиция капитаны Раймбекова
Акерке Тулеубекқызы:**

Б.Момышұлы айтқандай «Тәртіпке бағынған құл болмайды» -деген.
Тәртіпті әрбір адам өзінен бастауы керек. Әрбір тәртіпсіздік үшін ҚР-да
заңдар қарастырылған және әрбір жасалған Қылмыс үшін қылмыстың
деңгейіне қарамай әрбір Қазақстан азаматы заң алдында жауап беруге
міндетті. Он алты жастан кейін әрбір жасөспірім жасаған қылмысы үшін
заң алдында жауап береді, ал 16 жасқа дейін қылмыс жасаған
жасөспірімнің ата-анасы немесе заңды өкілі әкімшілік жауапкершілікке
тартылады.

Құқық дегеніміз не?-мемлекет белгілеген немесе санкцияланған жалпыға
бірдей міндетті мінез-құлық ережелерінің (нормаларының) жүйесі.

Қылмыс дегеніміз- қоғамға қауіпті қылмыстық заңның жазалауы мен тиым
салынған қылмыстық заңдарға қайшы келетін іс-әрекеттер немесе іс-
әрекетсіздіктерді айтамыз.

Жаза ұғымы мен оның мақсаттары—қылмыстық жаза мемлекеттік күштеу
шараларының бірі болып табылады және ол мемлекеттің қылмыспен қарсы
күрес жүргізу құралдарының бірі ретінде қолданылады.

Мемлекет қылмысқа қарсы күрес жүргізуде әр түрлі
ұйымдастырушылық, тәрбиелік, экономикалық, рухани шаралардың барлық
түрін кеңінен қолданады, сөйтіп қылмыстан сақтандыру мәселелеріне ерекше
көңіл бөледі.

Жаза дегеніміз- сот үкімі бойынша тағайындалатын мемлекеттік мәжбүрлеу
шарасы.

Қылмыстық теріс қылық деп- қоғамға зор қауіп төндіретін, болмашы зиян
келтіргенне адамның басына, ұйымға қоғамға немесе мемлекетке зиян келтіру
кәтерін туғызған, оны жасағаны үшін айыппұл салу, түзеу жұмыстары,
қоғамдық жұмыстарға тарту, қамаққа алу түріндегі жаза көзделген, айыпты
жасаған іс-әрекет танылады.

ҚР ҚК-ң 15-бабы. қылмыстық жауаптылыққа жататын адамдар.

Құқық бұзушылық жасаған уақытта 16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға
қылмыстық жауаптылыққа жатады.

**ҚР ҚК-ң 80-бабы. Кәмелетке толмағандардың қылмыстық
жауаптылығы:**

Осы бөлімнің күші қолданылатын кәмелетке толмағандар деп-қылмыстық
құқық бұзушылық жасаған уақытқа қарай жасы 14-ке толған, бірақ 18-ге
толмаған адамдар танылады.

ҚР ҚК-ң 81-бабы. Кәмелетке толмағандарға тағайындалатын жаза түрлері:

1. Белгілі бір қызметпен айналысу құқынан айыру.
2. Айыппұл
3. Түеу жұмыстары
4. Қоғамдық жұмыстарға тарту
5. Бас бостандығынан шектеу
6. Бас бостандығынан айыру болып табылады.

ҚР ҚК-ң 84-бабы. Тәрбиелік ықпалы бар мәжбүрлеу шаралары:

1. Ескерту
2. Ата-аналардың немесе оларды алмастыратын адамдар не мамандандырылған мемлекеттік органның қадағалауына беру.
3. Келтірілген зиянды қалпына келтіру міндетін жүктеу.
4. Бос уақытын шектеу немесе ерекше талаптар бекіту
5. Ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымына орналастыру
6. Жәбірленушіден кешірім сұрау міндеттерін жүктеу
7. Пробациялық бақылау белгілеу

Қазақстан Республикасының Қылмыстық Кодексі

99-бап. Адам өлтіру 8-20 жылға дейін немесе өмір бойына бас бостандығынан айыруға жазаланады.

104-бап. Абайсызда қазаға ұшырату 3-5 жылға дейін бостандығынан айыруға жазаланады.

106-бап. Денсаулыққа қасақана ауыр зиян келтіру 3-12 жылға бас бостандығынан айыруға.

107-бап. Ауырлығы орташа зиян келтіру 2-3 жылға дейін.

108-бап. Жеңіл зиян келтіру -200 а.е.к. немесе 180 сағатқа қоғамдық жұмыстарға не 60 тәулікке дейінгі мерзімге қамаққа алуға жазаланады.

109-бап. Ұрып-соғу-45 тәулікке дейін қамаққа алуға

110-бап. Қинау-1000 а.е.к 2 жылға дейін бас бостандығынан айыруға. Ұдайы ұрып-соғу

115-бап Қорқыту-120 а.е.к 30 тәулікке дейін қамаққа. Өлтіру мен немесе денсаулыққа ауыр зиян келтіру.

117-бап. Сөз ауруын жұқтыру 100-600 түзеу жұмыстарына тарту немесе 2 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.

118-бап. Адамның имун тапшылығы вирусы (АИТВ) ЖИТС жұқтыру 100-180 сағатқа қоғамдық жұмыстарына тарту немесе 4-5 жылға дейін бас бостандығынан айыруға

120-бап. Зорлау 3-20 жылға дейін не өмір бойына бас бостандығынан айыруға.

121-бап. Сексуалдық сипаттағы зорлық-зомбылық әрекеттері.

- 122-бап. 16 жасқа толмаған адаммен жыныстық қатынас немесе сексуалдық сипаттағы өзге де әрекеттер жасау. 5-жылға дейін немесе 10-15 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 125-бап. Адам ұрлау 4-7 жылға дейін немесе 10-15 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 128-бап. Адам саудасы 3-5 жылға дейін бас бостандығынан айыруға
- 131-бап Қорлау-100 а.е.к-180 сағатқа қоғамдық жұмыстарға тартуға жазаланады.
- 132-бап. Кәмелетке толмаған адамды қылмыстық құқық бұзушылықтар жасауға тарту. 2-6 жылға
- 188-бап. Ұрлық. Мүлкі тәркіленіп, 1000 а.е.к не 80сағат 3-10жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 190-бап Алаяқтық -Мүлкі тәркіленіп, 1000 а.е.к. не 600 сағат 2-10 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 191-бап Тонау-3-12жылға дейін
- 192-бап. Қаракшылық 3-15 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 194-бап. Қорқытып алу мүлкін тәркілеп, 4000 а.е.к. не 1000 сағат не 3-15 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 198-бап. Авторлық және сабақтас құқықтарды бұзу- 80 сағатқа қоғамдық жұмыстарға тарту.
- 200-бап. Автомобильді немесе өзге де көлік құралын жымқыру мақсатынсыз құқыққа сыйымсыз иеленіп алу. 1000 а.е.к. не 600 сағат 2-жылға дейін бас бостандығынан айыруға.
- 255-бап Терроризм акты өмір бойына немесе өлім жазасына кесу.
- 256-бап Терроризмді насихаттау немесе терроризм актісін жасауға жария түрде шақыру -12 жылға бас бостандығынан айыру.
- 268-бап. Бандитизм- тұұрақты топ құру бандаға басшылық ету. 20-жылға дейін бас бостандығынан айыру.
- 287-бап Қаруды, оқ-дәрілерді, жарылғыш заттарды және жарылыс құрылғыларын заңсыз иемдену, беру, өткізу, сақтау, тасмалдау, алып жүру 3-8 жылға дейін бас бостандығынан айыру.
- 288-бап Қаруды заңсыз жасау 5 жылға дейін бас бостандығынан айыру
- 289-бап Атыс қаруын ұқыпсыз сақтау. 200 а.е.к. не 50 тәулікке дейін қамаққа алу.
- 293-бап Бұзақылық -200 а.е.к не 600 сағат 2-7 жылға дейін бас бостандығынан айыруға
- 297-бап Есірткі, психатроптық заттарды, сол тектестерді өткізу мақсатында заңсыз дайындау, қайта өңдеу, иемдену, сақтау, тасмалдау, жөнелту не өткізу. -мүлкі тәркіленіп 5-10 жылға дейін бас бостандығынан айыру.
- 308-бап Кәмелетке толмағандардың порнографиялық бейнелері бар материалдарды немесе заттарды дайындау және олардың айналымы не

оларды порнографиялық сипаттағы ойын сауық іс шараларына қатысу үшін тарту.- Мүлкі тәркіленіп 5-7 жылға дейін бас бостандығынан айыру.

312-бап Жезөкшелікпен айналысуға тарту. -3жылға дейін бас бостандығынан айыру.

312-бап Кәмелетке толмағандардың порнографиялық бейнелері бар материалдарды немесе заттарды дайындау және олардың айналымы не оларды порнографиялық сипаттағы ойын-сауық іс-шараларына қатысу үшін тарту.Мүлкі тәркіленіп 5-7 жылға дейін бас бостандығынан айыру.

361-бап. Лауазымдық өкілеттіктеріді теріс пайдалану.

362-бап. Билікті немесе лауазымдық өкілеттіктерін асыра пайдалану.

366-бап.Пара алу.

367-бап.Пара беру

378-Билік өкілін қорлау

379-бап, Билік өкіліне бағынбау-2000 а.е.к немесе 600 сағат қоғамдық жұмыстарға не 2 жыл бас бостандығынан айыруға.

380-бап. Билік өкіліне қатысты күш қолдану.

400-бап. Жиналыстарды, митингілерді, пикеттерді, көше шерулерін және демонстрацияларды ұйымдастыру мен өткізу тәртібін бұзу. 200 а.е.к не 100 сағат қоғамдық жұмыстарға тарту немесе 20 тәулікке қамаққа алу.

419-бап.Көрнеу жалған сөз жеткізу. Ең ауыр жаза 10-жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыру көзделген қылмыстық жауапкершілік туралы ескертіледі.

451-бап. Билікті асыра пайдалану. 5-7 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.

457-бап.Морадерлік. Шайқас алаңында өлгендер мен жануарларды заттарын жымқыру 5-10 жылға дейін бас бостандығынан айыруға.

Әкімшілік жаза дегеніміз- әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін қолднылатын жауапкершілік шараасы.

ҚР ӘҚБтК-нің 127 бабы (Ата-аналардың немесе басқа заңды өкілдерінің балаларды тәрбиелеу бойынша мінттерін орындамау) 1.10 а.е.к. 20 а.е.к. не 10 тәулікке дейін әкімшілік камақ теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 132-бабы. Кәмелетке толмағандардың түнгі уақытта ойын-сауық мекемелерінде болуына жол беру 10 а.е.к не қызметін тоқтату. 29170теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 133-бабы. Он сегіз жасқа толмаған адамдарға темекіні және темекі бұйымдарын сату және олардың сатуы 1 а.е.к. не 20 а.е.к әкімшілік айыппұл. 20419 теңге толтырылады.

ҚР ӘҚБтК-нің 200-бабы.ҚР заңнамасының алкоголь өнімін өткізу жөніндегі талаптарын бұзу 21 жасқа дейінгі адамдарға 10 а.е.к. не лицензиясын тоқтату.

ҚР ӘҚБтК-нің 423-1-бабы Жиырма бір жасқа толмаған адамдараға темекі бұйымдарын, оның ішінде қыздырылтаны темекісі бар бұйымдарды,қорқорға

арналған темекіні, қорқор қоспасын, темекі қыздыруға арналған жүйелерді, тұтынудың электрондық жүйелерін және оларға арналған сұйықтықтарды сату-жеке тұлғаларға 15 а.е.к 1 жылда екі рет қайталанса онда 30 а.е.к. әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 434-бабы. Ұсақ Бұзақылық яғни (орындарда былапыт сөйлеу, жеке тұлғаларға қорлап тиісіу, тұрғын үй-жайларды қорлау және айналасындағыларға сыйламаушылықты білдіретін, қоғамдық тәртіпті және жеке тұлғалардың тыныштығын бұзатын басқа да осындай әрекеттер) 5 а.е.к не 10 тәулікке дейін қамау.

ҚР ӘҚБтК-нің 434-2-1 бабы Ұсақ Бұзақылық яғни (Ортақ пайдалатын орындарды ластау) 5 а.е.к не 10 а.е.к. әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 435-бабы. кәмелетке толмаған адам жасаған бұзақылық.

Қр ҚК-нің 293 бабының бірінші бөлігінде көзделген, 14-16- жасқа дейінгі кәмелетке толмаған адам жасаған ұсақ бұзқылық немесе бұзақылық- Ата-анасына немесе оларды алмастыратын адамдарға 7 а.е.к.

ҚР ӘҚБтК-нің 437-бабы. Тыныштықты бұзу жұмыс күндері 22-ден таңғы 9-ға дейін, демалыс және мереке күндері сағат 23-тен таңғы 10-ға дейін тыныштықты бұзуы, 5 а.е.к.

ҚР ӘҚБтК-нің 440-бабы 2 бөлімі. Он сегіз жасқа толмаған адамдардың қоғамдық орындарға масаң к.йде келу, сол сияқты олардың алкогольдік ішімдіктерді ішуі ата-анасына немесе оларды алмастыратын адамдарға 5 а.е.к әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 441-бабы ҚР заңнамасымен тыйым салу белгіленген орындарда темекі бұйымдарын, оның ішінде қыздырылатын темекісі бар бұйымдарды, қорқорға арналған темекіні, қорқор қоспасын, темекі қыздыруға арналған жүйелерді, тұтынудың электрондық жүйелерін және оларға арналған сұйықтықтарды тұтынуға тыйым салуды бұзу-жеке тұлғаларға 15 а.е.к 1 жылда екі рет қайталанса онда 20 а.е.к әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 442-1 бабы .Кәмелетке толмағандардың түнгі уақытта заңды өкілдерінің еріп жүруінсіз сағат 22:00-ден таңғы 06:00ге дейін ойын-сауық мекемелерінде еріп жүруінсіз сағат өкілдерінің еріп жүруінсіз болуы 3 а.е.к. әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 442-2 бабы. Кәмелетке толмағандардың заңды өкілдерінің еріп жүруінсіз тұрғынжайдан тыс жерде сағат 23:00-ден таңғы 06:00-ге дейін болуы 1. Ескерту ал бір жыл ішінде қайталап жасаған болса 7 а.е.к әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 476 бабы. Төтенше жағдай режимін бұзу бірінші рет ескерту не 10 а.е.к не 15 тәулікке дейін әкімшілік қамаққа.

ҚР ӘҚБтК-нің 446-бабы. Эротикалық мазмұндағы өнімдерді жарнамалау.

Эротикалық мазмұндағы өнімді осы мақсаттар үшін бөлінбеген орындарда сату, тарату немесе жарнамалау.Эротикалық мазмұндағы өнім тәркілене отырып, жеке тұлғаларға 20 а.е.к. әкімшілік айыппұл салуға әкеп соғады.

ҚР ӘҚБтК-нің 447-бабы. Тарихи және мәдени ескерткіштерін қорғау мен пайдалану қағидаларын бұзу. 5 а.е.к. әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 448 бабы. Кәмелетке толмағандардың Вандализмі. 16-жасқа дейінгі кәмелетке толмағандар жасаған вандализм, яғни мемлекет қорғайтын ғимараттарды, өзге де құрылыстарды, тарих және мәдениет ескерткіштерін, табиғи объектілерді, адамдар жерленген жерлерді жазулармен немесе суреттермен, немесе қоғамдық имандылықты қорлайтын өзге де әрекеттермен қорлауы, сол сияқты көлікте немесе өзге де қоғамдық орындарда мүлікті қасақана бүлдіруі- ата-анасына немесе оларды алмастыратын адамдарға 15 а.е.к. әкімшілік айыппұл.

ҚР ӘҚБтК-нің 409 бабы. ҚР білім беру, дене шынықтыру және спорт саласындағы заңнамасын бұзу. Ескерту немесе 5 а.е.к. әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 612-бабы. Құжаттары жоқ және басқару құқығы жоқ адамның көлік құралын басқаруы. 20 а.е.к. әкімшілік айыппұл. теңге.

ҚР ӘҚБтК-нің 615 бабы. Жаяу жүргінші жолағын кесіп өту. 2 а.е.к. әкімшілік айыппұл.

ҚР ӘҚБтК-нің 73-бабы. Отбасы-тұрмыстық қатынастар аясындағы құқыққа қарсы әрекеттер. Ескерту немесе 5 тәулікке әкімшілік қамаққа алу.

Әл-Фараби АПБ ҚҚБ ЮПТ УПИ полиция капитаны Амирхан Аида Амирханқызы:

Қазіргі қоғамда кәмелетке толмаған жасөспірімдер арасында орын алып жатқан құқықбұзушылықтар заң мен тәртіпке бағынбау! Заңда білмейді екенмін, білмей қалдым деген сөз жүрмейді. Сондықтан да әр қадамды ойланып басуға тағыда кеңес беретін едім. Бүгінгі білмей жасалған білмеушілік өмірлеріне балта шабуы әбден мүмкін.

Қазір осы жаңа жылдан бастап әр мектепте жол қозғалысы туралы түсіндірме жұмыстарында «Жапон әдісі» бойынша дәрістер өткізілуде. Көшеде жүрген кезде жол ережелерін сақтап жүріңіздер. Жолдан өтетін кезде міндетті түрде жаяу жүргіншілер өтетін жерден өтіңіздер.

Шешім:

Мектеп оқушылары арасында құқықбұзушылық пен қылмыстың алдын алу бойынша жұмыстар жандандыру мақсатында түрлі маман иелерімен кездесу ұйымдастыру өз жалғасын табатын болсын.

Хатшы

Ә.Досайбек

Д.Н.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицейі 8-11 сынып оқушылары арасында «Зорлық-зомбылыққа жол жоқ: құқықтық жауапкершілік және қорғау тетіктері» тақырыбындағы Некеге мәжбүрлеу,сталкинг және өзге де зорлық-зомбылық түрлері үшін қылмыстық жауаптылық туралы азаматтардың құқықтық сауаттылығын арттыру және жұма намазға және Рамазан айындағы ауызашардан кейінгі тарауих намазына заңды өкілінсіз бармау туралы өткізілген жиналыстың

ХАТТАМАсы

Мерзімі: 20.02.2026ж

Өткізілген орны: №15 мектеп

Қатысқандар:

Мектеп директоры Саржанова Ж.Е

Шымкент қаласы полиция департаменті учаскелік инспекторы полиция аға лейтенанты Барат Еламан Махамбеткәрімұлы

Шымкент ҚПД Әл-Фараби АПБ ЖҚБ полиция майоры Жүзеев Умбет Азиреталиевич

Шымкент ҚПД Әл-Фараби АПБ ЮПТ полиция капитаны Амирхан Аида ДТЖЖО Асанова Д.Е

8-11 сынып оқушылары

Күн тәртібінде

- 1.Сталкинг
- 2.Бұзақылық
- 3.Самокат айдаудағы жол қауіпсіздігі
- 4.Психотропты заттар
- 5.Қоғамдық орындардағы бет тұмшалау
- 6.Некеге мәжбүрлеу немесе қыз алып қашу
- 7.Сабақ уақытында жұма намазға бармау және Рамазан айындағы ауызашардан кейінгі тарауих намазына заңды өкілінсіз бармау,қала көшелерінде жарамазан айтуға тиым салу туралы

Тыңдалды

Ағымдағы жылдың 20.02.2026ж күні мектепте ІІБ қызметкерлерінің 8-11 сынып оқушыларымен кездесуі болып өтті. Жиналысты мектеп директоры Ж.Саржанова ашып қазіргі қоғамда болып жатқан қылмыстар бойынша қысқаша айтып өтті. Директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары Д.Асанова бүгінгі күн тәртібіндегі мәселелермен таныстырып, жиналыстың мақсатын айтып кетті.

1-мәселе бойынша Шымкент ҚПД Әл-Фараби АПБ ЖҚБ полиция майоры Жүзеев Умбет Азиреталиевич сөз алды.

Соңғы кездері қоғамда жиі кездесетін жағдайдың бірі — Сталкинг

Егер біреу сізді аңдып, тыныштығыңызды бұзып, «жоқ» дегеніңізге қарамастан қайта-қайта хабарласып, жеке шекараңызға араласа берсе бұл — Сталкинг.

Сталкинг ұғымы 1980-жылдардың соңында АҚШ-та танымал тұлғаларға бағытталған қудалау оқиғаларынан кейін пайда болған. Әлемдік тәжірибеде сталкингпен күрес бұрыннан бар. Бірақ көптеген елде әлі күнге дейін осыған байланысты заң қабылдау қиынға соғып отыр. **Себебі сталкинг көбіне физикалық емес, психологиялық қысым түрінде жасалады, оны дәлелдеу өте қиын.**

Бүгінде сіздер интернеттен, жаңалықтардан көріп жүрсіздер — әлеуметтік желі арқылы аңду, үздіксіз хабарлама жазу, қорқыту, жалған аккаунттар ашу көбейіп келеді. Біз ойлаймыз мұны «уақытша», «өзі басылады» деп. Ал өмірде осындай әрекеттерге мән бермеу ауыр жағдайларға алып келуі мүмкін. **Сондықтан қайғылы жағдайлардың алдын алу мақсатында елімізде сталкинг қылмыс ретінде заңға енгізілді.**

Мынаны есте сақтаңыздар: ешкімнің сізді қорқытуға, бақылауға, қысым көрсетуге құқығы жоқ. Сіздердің жеке өміріңіз, тыныштығыңыз — заңмен қорғалатынын ұмытпаңыз. Сталкинг үшін жауапкершілік бар, Қазақстан Республикасы **Қылмыстық кодекстің 115-1-бабында көрсетілген:** сталкинг жасаған адамға 200 АЕК-ке дейін яғни 865 мың теңге айыппұл салынады немесе 200 сағатқа дейін қоғамдық жұмыстарға тартылады, тіпті 50 тәулікке дейін қамауға алу жазасы да қолданылады.

Құрметті жастар, әсіресе ер балалар сіздерге айтқым келеді қыз бала жоқ деп көңіліңізді қабылдаса оны аңдып қысым көрсетіп еркінен тыс мазаламаңыздар. Бұл әрекетіңіз үшін заң алдында жауапқа тартыласыз. Ең бастысы — жәбірленушінің орнында сіздің қарындасыңыз, әпкеңіз немесе жақын туысыңыз болуы мүмкін екенін ұмытпаңыз.

Егерде сіз немесе жақындарыңыз қысымға ұшыраса — үнсіз қалмаңыз. Достарыңызға немесе отбасыңызға айтыңыз, және полицияға хабарласыңыз. Көмек сұрау — әлсіздік емес. Өз қауіпсіздіктеріңізді қорғаудан қысылмаңыздар. Шымкент қаласы Полиция департаменті сіздерге әрдайым қолдау көрсетуге дайын.

2-мәселе: Бұзақылық әрекет

Қаламызда соңғы уақытта қоғамдық қауіпсіздікті бұзып жол бойында жанжал шығаратын азаматтар көбейіп кетті. Бәріміз асығамыз, жұмысқа кешігеміз, кептелістен нерв боламыз. Сөйтіп кейде жол үстінде басқа жүргізушімен сөзге келіп қалу оп-оңай. Бірақ кейбір жағдайларда жолдағы жанжал жай ғана

айқаймен бітпейді. Жол үстінде әдейі кедергі жасау, қауіпті жағдай туындату немесе жанжал шығару заңмен жазаланады. Ол үшін әкімшілік жауапкершілік қарастырылған — айыппұл төлейсіз, ал кейбір жағдайларда белгілі бір уақытқа жүргізуші куәлігіңізден айырылып қалуыңыз мүмкін

Бірақ ең қауіптісі — жанжал ушығып, төбелеске немесе қасақана зиян келтіруге ұласса. Ондай жағдайда іс әкімшілік шеңберден шығып, қылмыстық жауапкершілікке өтеді. Мысалы, жол ережесін бұзып, орташа немесе ауыр зиян келтірсең — **345-бап бойынша** айыппұлдан бастап, бас бостандығынан айыруға дейін жаза бар. Абайсызда адам өліміне себеп болсаң — **5 жылға дейін**, ал екі немесе одан да көп адам қайтыс болса — **10 жылға дейін** бас бостандығынан айыру жазасы қарастырылған.

Ал егер бұл әдейі жасалған хулигандық әрекет болса, яғни қоғамдық тәртіпті өрескел бұзу болса — **293-бап** қолданылады. Бұл жерде **500-ден 2000 АЕК-ке** яғни **2 миллионна бастап 8 миллионға дейін** айыппұл салынады, ал қару қолданылса **5–7 жылға дейін** бас бостандығынан айыру жазасы бар. Қасақана денсаулыққа орташа немесе ауыр зиян келтірме — **106 немесе 107-баптармен 3 жылдан 12 жылға дейін сотталуы мүмкін.**

Сондықтан жолда қанша ашулансаңыз да, эмоцияға берілмеңіз. Бір сәттік ашу үшін өмір бойы өкінуіңіз мүмкін. Ең дұрысы — жағдайды ушықтырмай, полиция шақырып, бәрін заң аясында шешіңіз. Жол — бәрімізге ортақ болғандықтан, Заң мен Тәртіпке бағынып, жол ережесін сақтаңыздар.

3-мәселе: Самокат қолданушылар, Сіздер де жол қозғалысының толыққанды қатысушыларысыздар. Жолда жүрген әр адам тәртіп пен жауапкершілікті сезінуі керек. **Электр самокаттарына қатысты ереже 2023 жылы енгізілген болатын.** Алайда 2025 жылдың желтоқсан айында талаптар күшейтілді.

Жол ережесін алғаш рет бұзғаны үшін **4 325** теңге айыппұл қарастырылған. Егер бір жыл ішінде қайта бұзса **43 250** теңге айыппұл салынады. Ал жол-көлік оқиғасына себеп болып, адамға жеңіл жарақат келтірсе, **43 250** теңге мөлшерінде айыппұл қарастырылады.

Құрметті жастар самокат айдау барысында жолға мұқият болыңыздар. Электр самокатпен жолға шығу үшін **18 жасқа толған болу керек.** Егер жолдың оң жақ шетімен немесе автобус жолағымен жүрсеңіз, жүргізуші куәлігінің болуы міндетті. Самокат айдау барысында веложолмен жүріңіз, ал ол болмаса жол жиегімен қозғалыңыз.

Жаяу жүргіншілер өткелінен өткенде самокаттан түсіп, жаяу өтіңіз. Бір самокатқа екі адам мінуге болмайды, ал түнгі уақытта міндетті түрде жарық қосу қажет. Сонымен қатар кез келген жол қозғалысы құрылғысын, оның ішіне

электросамокат та кіреді, мас күйде айдауға тыйым салынады. **Самокат жылдамдығы 25 км/сағаттан аспауы тиіс.**

Жылдамдыққа қызығып, қауіпсіздікті ұмытпаңыздар. Бір сәттік асығыстық өзіңізге де, өзгеге де зиян келтіруі мүмкін. Жаяу жүргіншілерге құрметпен қарап, жол ережелерін сақтаңыздар. Біз сіздердің аман жүргендеріңізді қалаймыз.

4-мәселе: Нашакорлық пен психотропты заттарды қолданудың алдын алу.

Қазір қоғамда, әсіресе өздеріңіз сияқты жастар арасында **одноразка вейптер мен веселящий газ** қолдану әдетке айналып бара жатыр. Көпшілігі «қазір ғана қолданып жүрмін, кейін тастаймын» деп ойлайды. Бірақ тәуелділік қалай басталғанын адам өзі байқамай қалады.

Вейптің құрамында никотин бар. Никотин өте тез тәуелді етіп, жүрекке, қан қысымына, жүйке жүйесіне кері әсерін тигізеді. Ашушандық пайда болады, ұйқы бұзылады, зейін төмендейді. Уақыт өте келе адам онсыз өзін жайсыз сезінеді. Бұл енді әдет емес, бұл тәуелділік.

Ал күлдіртетін газ деп жүрген азот тотығын пайдалану одан да қауіпті. Ол ағзадағы оттегінің жетіспеуіне әкеледі. Естен тану, жүрек соғысының бұзылуы, жүйке жүйесінің зақымдануы сияқты ауыр салдары бар. Өкінішке қарай, осы заттарды қолданып қаза болған жастар да бар.

Енді заң жағына тоқталайын.

Қазақстанда 2024 жылы одноразка вейптер, олардың сұйықтықтарын әкелуге, өндіруге және сатуға тыйым салатын заң қабылданды. Ал күлдіретін шар азотқа 2026 жылдың 1 қаңтарынан бастап заң күшіне енді.

Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінің 301 және 303 баптарында күшті әсер ететін улы заттардың заңсыз айналымы үшін жауапкершілік қарастырылған. 40 тәулікке қамауға алынады немесе 160 айлық есептік көрсеткіш көлемінде, яғни 692 мың теңге айыппұл салынады.

Бұл тек сатушыларға ғана емес, қолданушыларға да қатысты.

Ойланып көріңіздерші, уақытша қызық үшін осыншама айыппұл төлеп, денсаулыққа зиян келтіру сіздерге керек пе? тәуілдік пайда болса наркоман ретінде тіркеуде тұрасыз, сосын не оқуға не жұмысқа кіре алмай жүресіз.

Сіздер көбісіңіз кәмелетке толған ересек азаматсыздар. Әр шешімдеріңіз үшін өздеріңіз жауап бересіздер. Бүгінгі бір сәттік қызығушылық ертең денсаулыққа да, болашаққа да әсер ететінін ұмытпаңыздар.

Мен мұны қорқыту үшін емес, ескерту үшін айтып отырмын. Денсаулықты қалпына келтіру қиын. Ал тәуелділіктен құтылу одан да қиын.

5-мәселе Бет тұмшалау: Елімізде қоғамдық орындарда адамның бет-жүзін тануға кедергі келтіретін киімдерді киюге тыйым салынған. Бұл заңның қабылдануы қызу талқыланып, ел арасында наразылық тудырған еді. Бұны талқыламас бұрын «**Неге бұл мәселе көтерілді?**» деген сұраққа жауап берейік. Соңғы 5 жылда елімізде 100-ден аса қылмыс бет-жүзді жасыру арқылы жасалған. Оның ішінде тонау, алаяқтық пен ауыр дене жарақатын салу, тіпті адам өлтіру фактілері бар. Қылмыс жасаған адам маска тағып, бет-бейнесін жауып алса, оны камера арқылы анықтау қиын болады. Мысалы, Астанада футбол жанкүйерлері маска тағып алып, жаппай тәртіпсіздік шығарған кезде құқық бұзушыларды анықтауға бір тәуліктен астам уақыт кеткен. Бұдан бөлек 2016 жылы Ақтөбе қаласында террористік шабуыл жасалған болатын. Осы жағдайларды ескере отырып, **2025 жылғы 12 шілдеден бастап қоғамдық орындарда адамның түр-сипатын тануға кедергі келтіретін киімдерге тыйым салынды.** Егер адам бет-жүзін жауып жүрсе, алдымен полиция ескерту жасап, заңды түсіндіреді. Ал талапты қасақана орындамаса және полицияның заңды талабына бағынбаса, Әкімшілік кодекс бойынша жауапкершілікке тартылады. Алайда қызмет бабымен, денсаулыққа байланысты, немесе спорттық, мәдени іс-шараларда бетті жабуға рұқсат етіледі.

Бұл заңның қабылдануы — дінге қарсы бағытталған қадам емес, әрине орамал тағуға болады, тек бетті тұмшалауға болмайды. Бұл ең алдымен қоғамдық қауіпсіздік пен ашықтық мәселесі. Қоғамдық орында адамның кім екенін анықтау — тек полиция үшін ғана емес, қарапайым азаматтардың өз қауіпсіздігі үшін де қажет. Бет-жүзді толық жасыру қауіпті жағдайлардың алдын алуға кедергі келтіруі мүмкін.

Бет-әлпетті жабатын киімге шектеу қою тек Қазақстанда емес, әлемдік тәжірибеде де бар. Кемінде 20 шақты ел қоғамдық орындарда толықтай бетін жауып бүркеніп жүруге тыйым салған. Олардың қатарында Еуропаның біраз зайырлы демократиялық мемлекеттері де, кейбір мұсылман мемлекеттері де бар.

Сіздерге айтарым — кез келген заң ең алдымен тәртіп пен қауіпсіздік үшін қабылданады. Заңды түсіну және оны құрметтеу — саналы, жауапты азаматтың белгісі.

6-мәселе Алып қашу: Біздің елімізде салт-дәстүр өте көп. Қыз ұзату, сырға салу, құда түсу бар. Бұлардың барлығы — екі жақтың келісімімен, үлкендердің батасымен жасалатын дәстүрлер. Ал қыз алып қашу — ешқашан дәстүр болмаған.

Осы орайда бір нәрсені түсінген жөн: ешкімді күштеп алып қашуға, ешкімді өз еркінен тыс тұрмысқа беруге болмайды. Бұл — адамның конституциялық құқығын бұзу. Мемлекет басшысы да әрдайым өз сөздерінде заң үстемдігі бірінші орында тұруы керектігін айтады. Заң бар жерде тәртіп бар. Сол себепті некеге мәжбүрлеу және алып қашу әрекеттері **2025 жылдан бастап** қылмыс деп танылып, нақты жауапкершілік қарастырылған. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінің 125-1-бабына сәйкес, қыз алып қашқан адам некеге тұруға мәжбүрледі

деп танылып екі жылға дейін бас бостандығынан айырылуы мүмкін. Ал егер жәбірленушіге күш қолданылып көшеде күштеп алып кетсе — бұл 125-бап бойынша адам ұрлау ретінде қаралады, және кінәлі адам бес жылдан он жылға дейін бас бостандығынан айырылады.

Мұндай жағдайлар еліміздің абыройына нұқсан келтіреді. Әсіресе, «Шымкентте алып қашу көп болады» деген қате пікірдің қалыптасқаны бәрімізге мәлім. Осындай заңсыз әрекеттер сол теріс көзқарасты күшейтіп, біздің өңірдің беделін түсіреді. Біз бұған жол бермеуіміз керек.

Құрметті жастар! Естеріңізде болсын:

Неке — екі адамның еркін, саналы және тең келісімімен ғана құрылуы тиіс. Заң да, қоғам да, салтымыз да соны талап етеді. Егер сіздің қызыңызды, қарындасыңызды немесе әпкеңізді тұрмыс құруға мәжбүрлесе, сіз қандай жағдайда болатын едіңіз, ойлаңызшы. Мұндай әрекет тек бір қызға ғана емес, толықтай бір отбасыға моральдық тұрғыда ауыр әсер етеді. Біреудің тағдырын күшпен шешуге, өз қалауына қарсы тұрмысқа шығаруға ешкімнің құқығы жоқ.

Шымкент қаласы Полиция департаменті атынан сіздерге ескерту жасағым келеді: егер сізде немесе жақындарыңызда осындай жағдай орын алса — үнсіз қалмаңыз. Бірден полицияға хабарласыңыз. Бір ғана қоңырау бірнеше адамның тағдырын сақтап қалуы мүмкін.

7-мәселе Сабақ уақытында жұма намазға бармау және Рамазан айында тарауих намазына заңды өкілінсіз бармау туралы: Шымкент қаласы полиция департаменті учаскелік инспекторы полиция аға лейтенанты Барат Еламан Махамбеткәрімұлы 7-мәселе бойынша оқушыларға түсіндірме жұмыстарын жүргізіп, жоғары сынып оқушылары арасында ер балалардың арасында жұма күні сабақтан қашып жұма намазға бару фактілері көбейіп кеткен. Сондықтан да сіздерге ескертетін жайт жұма күндері қала мешіттеріне рейдтік іс-шаралар жүргізіледі. Сабақтан қашып жұма намазға баруға және де ауыз ашардан кейін қала көшелеріне шығып, көшедегі машиналардың алдына шығып, көпшілік қоғамдық орындарға барып жарамазан айтуға сіздерге тиым салынатынын ескертемін. Тағы бір ескерте кететін жайт рамазан айында кешкі уақытта ауыз ашардан соң оқылатын тарауих намазына заңды өкілдеріңізсіз баруға болмайды. Заңды өкіл дегеніміз сіздің әкеңіз, анаңыз немесе асыраушыңыз болып табылады. Сондықтан да оқушылар Заңға мен білмей қалдым деген сөз жүрмейтінін ескертемін.

Шешім:

1. Күн тәртібіндегі мәселелер қосымша ата-аналар жиналысында қаралсын

Хатшы:

Ә.Досайбек

Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Шымкент кампусы

«Жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білім беру» факультеті

«Ішкі аурулар» кафедрасы

Тәрбие сағатының №2 хаттамасы

Шымкент қ.

**Д.Менделеев атындағы №15 мектеп-лицей,
конференция залы**

03 сәуір 2026 жыл

сағат 11:00

Қатысқандар: Терапия 02-25 топ интерн-дәрігерлері, пән оқытушысы, медицина магистрі Отумбаева Е.Т., №15 мектеп-лицей директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары - Асанова Дарига Ермаганбетовна, 8 және 9 сынып оқушылары

Күн тәртібі: «Ұйқы безі: аты ұйқы болса да, өзі еңбекқор мүше» тақырыбында дәрігер-интерндердің баяндамасы.

Тыңдалды: 2026 жылдың сәуірдің 03 күні Салауатты өмір салтын насихаттау, дұрыс тамақтану мақсатында Терапия 02-25 топ интерн-дәрігерлері Темурова Аружан, Балтабайқызы Дана, Балтабай Жансая, Жарылқап Аружан, Жақып Мөлдір, Жақсылық Айнұр, Рысбай Айкен, №15 мектеп-лицейінің 8 және 9 сынып оқушыларына «Ұйқы безі: аты ұйқы болса да, өзі еңбекқор мүше» тақырыбында баяндама оқып, семинар-сабақ жүргізді.

Семинар барысында дұрыс тамақтану, зиянды тамақтың адам ағзасына әсері мен одан болатын аурулардың профилактикасын түсіндірді.

Семинар соңында оқушыларға викториналық сұрақтар қойылып, кері байланыс орнатты. Оқушылар сұрақтар қойып, қызығушылықтарын танытты, медицинадағы жаңалықтармен хабардар болды.

Ұйымдастырушы: Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті, «Ішкі аурулар» кафедрасы, терапия 02-25 топ интерн-дәрігерлер, пән оқытушысы Отумбаева Е.Т.

/ Д.Менделеев атындағы
№15 мектеп-лицейі директоры

Саржанова Ж.Е.

Директордың тәрбие ісі жөніндегі
орынбасары

Асанова Д.Е